Хош келипсиз, Қарақалпақ дослар!

Бугун Тошкентда Қорақалпоғистон маданияти кунлари тантанали суратда очилади

Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

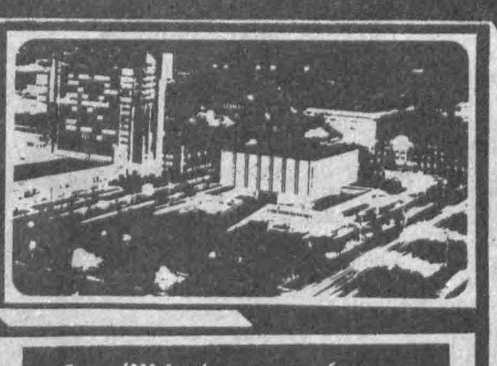

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 15 (8.213) ◆ 1993 йил ◆ 25 январь, душанба ◆ Нархи 5 сўм

ТОМИРИ БИР ДАРАХТМИЗ

Ражаббой ЙЎЛДОШЕВ,

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар кенгашининг раиси

Халқларимиз ўртасидаги мустаҳкам дўстлик тарихининг илдизлари минг йилларга бориб тақалади. Қадим-қадимдан тили, дини, маданияти, урф одати, мақсади бир бўлган, қиз олиб, қиз берган, қуда андаю, қариндош — туғишган бўлиб кетган дўстларнинг бугунги учрашуви ҳаммамиз учун ҳам катта байрамдир.

Биз шу пайтгача неки ютуққа, неки ғалабага эришган бўлсак, буларнинг барчаси ҳам ана шу дўстлик, қардошлик ва ҳамжиҳатлик туфайлидир.

Ҳурматли Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов ҳам ўзининг ҳар бир нутқида халқлар ўртасидаги дўстлик, аҳиллик тўғрисида гапиради. Бугунги нотинч даврда бу сўзларнинг олтиндан ҳам қиммат эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Чунки ҳар бир хонадонга, овулга, районга, вилоятга, қолаверса, бутун давлатимизга тинчлик, бирлик сув билан ҳаводек зарур. Ҳамжиҳатлик йўқ жойдан тинчлик ҳам, барака ҳам қочади. Собиқ Иттифоқнинг турли регионларида бугунги кунда содир бўлаётган миллатлараро низолар, қирғинлар бунинг исботидир.

Айни кунда халқлар ўртасидаги дўстлик ва бирликни мустаҳкамлаш билан бирга халқимизни озиқ-овқат билан етарли таъминлаш, унинг дастурхонини тўкин қилиш, республикада фаровон ва тўқ ҳаётни таъминлаш зиммамиздаги энг асосий масаладир. Бунинг учун энг аввало республика халқ хўжалигининг барча соҳаларини жадал ривожлантириш, шу тариқа халқимиз бошдан кечираётган тақчиллик ва танглликка мумкин қадар тезроқ чек қўйиш лозим.

Қорақалпоғистон Республикасида энг етакчи соҳа қишлоқ хўжалигидир. Шунинг учун ҳам иқтисодиётимиз даражаси, халқимизнинг турмуш тарзи ва моддий тирикчилиги бевосита қишлоқ хўжалиги, ундаги муваффақиятлар билан боғлиқдир. Шу сабабли биринчи навбатда шу соҳани тезроқ ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни янада кўпайтириш, деҳқончилик маданиятини кўтариш ва уни рентабелли соҳага айлантириш республика ҳукуматининг доимий диққат-марказидадир.

1992 йил бизнинг шароитимизда деҳқончилик учун жуда оғир йил бўлди. Лекин нафсиламбрини айтганда иқтисодий ва табиий қийинчиликларга қарамасдан Қорақалпоғистон меҳнаткашлари йилни муваффақиятли якунладилар. Чунки Қорақалпоғистон пахтачилик билан шуғулланувчи районларининг энг шимолида жойлашган. Ўзбекистоннинг бошқа вилоятларига нисбатан бизда баҳор бир ой кеч келади, куз эса бир ой эрта келади. Деҳқончиликда суғориш учун қўлланилаётган сув сифатининг пастлиги, тупроқ унумдорлигининг нобоплиги туфайли бошқа вилоятларга нисбатан республикамиз деҳқонлари ҳосил етиштириш учун меҳнат ва маблағни анча кўп сарфлайдилар.

Ўтган йилда баҳор салқин, ёғингарчилик бўлди. Чигитни бир неча марта қайта экишга тўғри келди. Натижада ғўза ўсиш ва ривожланиш давридан 20—25 кунга кечикди. Етарли қуёш ҳарорати бўлмаганлиги учун ҳосил тўлиқ етилмади. Шунга қарамасдан пахтакорларимиз давлатга 275 минг тонна пахта етказиб бердилар. Шоликорларимиз эса 216,8 минг тонна шоли топширдилар. Пилла, сабзавот маҳсулотлари етиштириш режалари ҳам ортиғи билан адо этилди.

Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида нарх-навонинг тўхтовсиз кўтарилиши туфайли иқтисодий қийинчиликларга учраётган хўжаликларни ҳимоя қилиш мақсадида республикамиз Президенти Ислом Каримов фармони билан режада етиштирилган ҳосилнинг 15 фоизини, режадагидан зиёд етиштирилган ҳосилнинг барчасини хўжаликларнинг ўзида қолдириш ва эркин нархда сотишга рухсат берилганлиги деҳқонларимиз учун жуда катта ёрдам бўлди.

Масалан, Шуманай районининг Гагарин номидаги давлат хўжалиги худди шу туфайли 134 миллион сўм даромад олди.

Бўйига тортсанг энига, энига тортсанг, бўйига етмаётган, ёқилғидан тортиб, оддий темир-терсаккача ҳамма нарсанинг нархи осмонга чиқаётган бугунги тақчил даврда бу фойданинг қанчалик катта аҳамиятга эга эканлиги ҳаммага аёндир. Давр тақозосидан келиб чиққан ҳолда бундай сердаромад хўжаликларнинг сафи кенгаяётганлиги кишини қувонтиради, албатта.

Хўш, қишлоқ хўжалигида янги мавсумга — баҳорги экишга тараддуд қандай? Маълумки, йил—ўн икки ой тиним билмайдиган халқ, бу — деҳқонлар, дала меҳнаткашларидир. Кечагина сўнгги мисқол ҳосилларни йиғиб-териб олган деҳқонларимиз бугун нафас ростлашга ҳам улгурмай, енг шимариб ишга киришиб кетдилар.

Хўжалик бошқаруви ва деҳқончиликда катта ютуқларга эришиб келаётган Элликқалъа райони меҳнаткашлари яқинда хайрли бир ташаббус билан чиқдилар. Райондаги мелиоратив ҳолати паст, нотекис ерларни танлаб олиб, (бундай ерлар районда 5 минг гектарни ташкил этади), уларни текислаш, экинзорларни кенгайтириш, эски ариқ-зовурларнинг четларидан тупроқ олиб тўкиш ҳисобидан район бўйича бир йилда қўшимча 5 минг тонна пахта етиштириш мўлжалланмоқда.

Айни кунларда районда ерларни пухта текислаш ишлари олиб борилмоқда. Шунингдек, ҳозирнинг ўзида 15 минг тонна маданий ўғит ташиб олинди. Экин экиладиган майдонлар 100 фоиз шудгор қилиб бўлинди. Баҳорги экишга зарур бўлган ёқилғи-мойлаш материаллари келтирилмоқда. Республика ёрдами билан бу районга катта канал қазилмоқда. Барча хўжаликларда коллектор ва дренажларни тозалашга киришилди. Районда 3-4 йил ичида янгидан 1 минг гектар ерга мевали дарахт кўчатлари экилиб, каттакон боғ яратиш мўлжалланмоқда.

Эндиликда Ессентуки, Железноводск, Трусковец каби санаторияларга бориб даволаниш бизнинг халқимиз учун жуда қийин бўлмоқда. Шу сабабли мазкур районда ер ости шифобахш хусусиятига эга бўлган минерал сувлардан фойдаланиб, 150 ўринли республика санаторий-профилакторийсини қуриш кўзда тутилмоқда.

Республика раҳбарияти бундай хайрли ташаббус билан чиқаётган районларни қўллаб-қувватлаш билан бирга барча ҳокимлардан, хўжалик бошчиларидан ана шундай бунёдкорлик ва ташаббускорликни талаб қилмоқда.

Бундан ташқари, якка деҳқон (фермер) хўжаликлари сафини кенгайтириш орқали озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришда кескин бурилиш ясаш устида иш олиб борилмоқда. Ҳозир Қорақалпоғистонда 1173 та якка деҳқон хўжалиги мавжуд. Улар қарамоғида 9718 гектар ер, 16157 бош йирик шохли қорамол бор. Улар ўтган йилда давлатга 1161 тонна гўшт, 6411 тонна сут топширдилар.

(Давоми 3-бетда).

Қорақалпоғистон халқининг фидойи фарзандлари — Ўзбекистон Республикаси халқ депутатларининг бир гуруҳи ўзаро суҳбатда.

Нўъмон Муҳаммаджонов сурати.

Сўз—маданият кунлари қатнашчиларига

Барча мамнун бўлади

Пўлат МАДИРЕЙМОВ, Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон халқ артисти, Ҳамза номидаги республика давлат мукофоти соҳиби:

— Тошкентда ўтаётган маданият кунларига бизнинг «Ойкулаш» қўшиқ ва рақс дастасининг 45 вакили қизғин тайёргарлик кўрди.

Жумладан, Россия хореография академиясининг битирувчиси, Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган артист Юсуф Ҳабибов, ёш бастакор Ўринбой Мамешовлар ҳамкорликда саҳналаштирган «Эрназар олакўз» ўйинини ўзбекистонлик дўстларимизга тақдим этамиз. Тайёрлаган дастуримизнинг миллий қўшиқ ва рақслардан тузилганлиги, уларда урф-одатларимизнинг сингиб кетганлиги қорақалпоқ халқи билан янада яқинроқдан танишиш имконини беради.

Ҳеч бир халқнинг маданияти ва санъати ривожланмай туриб унинг ижтимоий-иқтисодий тараққиёти рўй бериши мумкин эмас. Шунинг учун ҳам бундай маданият кунларининг тез-тез ўтказиб турилиши мақсадга мувофиқдир. Бу эса халқлар санъат ва маданиятининг ҳамкорлигига кенг йўл очади.

Мўйқалам сеҳри билан

Жоллибой ИЗЕНТОЕВ, Қорақалпоғистон рассомлар уюшмасининг бошлиғи, Бердақ номидаги республика мукофоти соҳиби:

— Республикамиз рассомлари ҳам маданият кунларига қизғин тайёргарлик кўрдилар. Энг иқтидорли мўйқалам усталарининг сўнгги , икки-уч йил ичида яратган асарларидан саралари танлаб олиб келинди. Улар орасида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият, ходими, Бердақ мукофоти соҳиби Жўлдасбек Қуттимуродовнинг тош ва ёғочдан ишлаган ҳайкалтарошлик асарлари, Жақсибой Тўлаганов, Дарибой Тожимуротов, Дармонбой Пирназаров, Озод Сейтиметовларнинг Орол денгизи қирғоқларидан олиб келинган тошлардан ясаган буюмлари, ўзим ва Бердақ мукофоти соҳиби Бозорбой Серекеевнинг сўнгги суратларимиз, Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Альбина Шпаденинг қалъа кўринишлари бор. Бундан ташқари ўзбекистонлик санъат мухлислари Михаил Антонов, Борлиқбой Айтмуротовнинг рангдор суратлари, Қорақалпоғистон Ёшлар Иттифоқи мукофоти соҳиби Иброҳим Жолимбетовнинг кулолчилик асарлари билан танишадилар.

Гулдаста билан келдик

Ҳабиб ШАРИПОВ, Бердақ номидаги Қорақалпоғистон Давлат филармонияси қошидаги «Гулзор» эстрада дастасининг раҳбари.

— Филармониямиз бўйича икки, яъни бизнинг «Гулзор» ва «Аму тўлқини» дасталари маданият кунларига бағишлаб махсус концерт дастури тайёрлади. Унда энг аввало Орол денгизи, унинг яқинида истиқомат қилаётган аҳолининг оғир турмуши ҳақида ҳикоя қилувчи «Бозатов» номли дастур ўрин олган. Чунки экологик офат қўйнидаги халққа кенг жамоатчилик диққатини тортиш жуда муҳимдир.

Республика филармонияси концерт дастуридан таниқли қўшиқчилардан Гулнора Мунтееванинг қайта ишланган миллий қўшиқлари, Қалира Дўстназарова, Света Нуримова ва бошқа қатор қизларимизнинг янги балет ўйинлари кенг ўрин олган.

Бундан ташқари Тошкент шаҳрида кўплаб қорақалпоқ йигит-қизлари таҳсил олаётгани бизга катта масъулият юклайди. Бизнинг эса Ўзбекистонда ўқиётган қорақалпоқ талабалари билан учрашиб улар ҳузурида алоҳида концерт дастури намойиш этиш ниятимиз бор.

Шуҳрат ЗОКИРОВ ёзиб олди.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Европа тиклаш ва тараққиёт банки вице-президенти Рональд Фримен Ўзбекистон билан бу банк ўртасида ҳамкорликни кучайтириш юзасидан Тошкентда музокаралар олиб борди. Бу банк Ўзбекистон олтин конларида кўчма корхона ташкил қилиш учун зарур бўлган 100 миллион долларнинг 70 миллион долларини ажратадиган бўлди.

● Тошкентда Ўзбекистон халқаро маданий-маиший алоқа миллий уюшмаси, «Ўзбекистон-Покистон» дўстлик жамияти билан «Покистон—Ўзбекистон» иқтисодий-маданий маркази ўртасида ўзаро ҳамкорлик қилиш тўғрисида шартнома имзоланди.

● Олмалиқда тўқимачилик комбинати қурилиши режаланмоқда.

● Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлигининг «Меҳнат» ижтимоий-сиёсий ҳафталик газетасининг илк сони босмадан чиқди.

● Тошкентда Туркия билан ҳамкорликда Имом Хатиб лицейи очилди. Бу ерда ўқиш турк ва араб тилларида олиб борилади.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Ялтада Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги ва Болтиқ давлатлари корхона ва ташкилотлари ўртасида ўзаро ҳисоб-китобни осонлаштириш учун махсус клиринг банки ташкил этиш масаласи муҳокама этилди.

● Элликка яқин кишидан иборат номаълум бир гуруҳ Россия чегара қўшинларининг Грузиядаги базасига ҳужум қилиб, икки аскарни ўлдирдилар ва 70 та автоматни ўғирлаб кетдилар. Шу муносабат билан Россиянинг Грузиядаги элчиси норозилик билдирди.

● 23 январдан 1 февралгача Байкал ортидаги барча корхоналар электр энергияси етишмаслиги сабабли тўхтатиб қўйилди.

● Россия мудофаа вазири Павел Грачев ҳарбийларга тижорат билан шуғулланишни ман этадиган қарор чиқарди.

● Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик бўйича кенгашнинг маслаҳат гуруҳи Тоғли Қорабоғдаги вазиятни ўрганиб чиққанидан сўнг бу можарони ҳал этиш учун Россия ва Туркия иштирокида янги халқаро анжуман ўтказишни таклиф этди.

ХОРИЖДА

● Шанба куни АҚШ Президенти Билл Клинтоннинг ташаббуси билан унинг Россия Президенти Борис Ельцин билан телефон орқали суҳбати бўлиб ўтди. Икки Президент яқин орада учинчи бир мамлакатда учрашишга келишиб олдилар.

● Япония газеталарининг хабар қилишларича, Япония ҳукумати Россия Президенти Борис Ельцинни шу йил июль ойида Токиода бўлиб ўтадиган еттита тараққий этган давлат раҳбарлари учрашувига таклиф қилиш ниятида.

● Ҳиндистоннинг 10 миллионга яқин аҳолиси бўлган Бомбей шаҳрида яна диний негизда тўқнашувлар юз берди.

● Доминикан Республикасидаги университетлардан бири Куба раҳбари Фидель Кастро ва машҳур Колумбия ёзувчиси Габриэль Маркесга Лотин Америкаси маданиятини тараққий эттиришга қўшган буюк ҳиссалари учун фахрий доктор унвонларини берди.

● Американинг мудофаа маҳкамаси Исроил авиация саноати томонидан ишлаб чиқарилаётган еттита учувчисиз бошқариладиган ҳарбий самолётни харид қилишга қарор қилди. Бу Пентагонга 250 миллион долларга тушади.

● Зимбабведа 1,5 миллион киши ёки мамлакат аҳолиси ҳар олтитасидан биттаси СПИДга чалинганлиги аниқланди.

● Япония мутахассислари соч тўкилишининг олдини олишнинг имконини берадиган моддани кашф этганликларини маълум қилдилар. Ундан қўлланиш сочнинг яна ўса бошлашини таъминлар экан.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЎЗ ЙЎЛИ

Яқинда Халқлар дўстлиги музейида Тошкент корейс маданий маркази ташаббуси билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» китоби юзасидан илмий анжуман ўтказилди.

Анжуман қатнашчилари Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ушбу китобида баён этилган дастур мамлакатимиз порлоқ истиқболини ёрқин-равшан ифодалашини алоҳида таъкидладилар. Китобда турли миллатга мансуб кишилар ўртасида дўстлик ва иноқликни янада мустаҳкамлаш Ўзбекистонни тараққий эттиришнинг асосий омилларидан бири эканлигига катта ўрин берилган.

«Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» китобида баён этилган фикрлар тўғрисида ўз мулоҳазаларини билдирган профессор С. М. Хан ва бошқалар республикамизда ижтимоий-сиёсий вазиятни барқарорлаштиришга ҳар тарафлама ёрдам бериш ҳар бир фуқаронинг бурчи эканлигини алоҳида уқтирдилар.

«Кванбок» болалар рақс дастаси анжуман қатнашчилари учун концерт қўйиб берди.

БИЛДИРИШ

Ўзбекистон Республикаси халқ депутатларини сайлаш бўйича округ сайлов комиссиялари шуни маълум қиладики, Ўзбекистон Республикаси халқ депутатларига номзод сифатида қуйидагилар рўйхатга олинди:

48-Сельмаш сайлов округи бўйича **Тувалов** Наим Тувалович — «Ташсельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси қуйиш цехининг қуюв-шакллантирув конвейери катта устаси, Тошкент шаҳрида яшовчи;

50-Лисунов сайлов округи бўйича **Норкин** Сергей Александрович — Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг чилангари, Тошкент шаҳрида яшовчи.

ҲАМДЎСТЛИК ДАВЛАТ РАҲБАРЛАРИНИНГ МИНСК УЧРАШУВИ

22 январь куни Минскда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги давлат раҳбарлари ва ҳукумат бошлиқларининг учрашуви бўлиб ўтди. Унда 30 тага яқин масала муҳокама этилди.

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги Низомининг қабул қилиниши ушбу учрашувнинг асосий натижаси бўлди. Бу ҳужжатни Ҳамдўстлик етти давлатининг раҳбари, шу жумладан Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов ҳам имзолади. Молдова, Туркманистон ва Украина Ҳамдўстлик Низомини имзоламадилар. Лекин улар Ҳамдўстлик таркибида қоладилар ва ушбу ҳужжатни хоҳлаган вақтда имзолаш имкониятига эгалар.

Учрашувда давлатлараро банк ташкил этиш ҳамда қимматбаҳо қоғозлар бозорини мувофиқлаштириб туриш тўғрисида аҳдлашувларга келишилди. Бундан буён Ҳамдўстлик кўпгина давлатлари ягона рубль ҳудудида бўладилар. Ўзаро ҳисоб-китоб бирлиги этиб Россия рубли қабул қилинди. Уни чиқариш Россия Марказий банкига топширилди. Ҳамдўстлик давлатларининг вакиллари ушбу банк кенгаши аъзолари таркибига киритиладилар.

Минскда яна бир муҳим натижага эришилди. Бундан илгари умумий чегараларни қўриқлаш тўғрисидаги битимни имзолаган Ҳамдўстлик давлатларидан ҳар бири 500 кишидан иборат беш батальонни ҳозир Афғонистон билан чегарани қўриқлаётган Россия чегарачиларига ёрдам бериш учун юборадилар.

Минскдаги учрашувда стратегик кучлар юзасидан ягона фикрга келинмади. Бу масала кейинчалик Россия билан Украина ўртасидаги икки томонлама музокараларда муҳокама этилади.

Минск учрашуви қатнашчиларининг якдил фикрига кўра Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон давлат раҳбарларининг Тошкентда бўлиб ўтган учрашуви Ҳамдўстлик давлат ва ҳукумат раҳбарларининг мазкур учрашуви натижаларига ижобий таъсир кўрсатди. Тошкент учрашувида собиқ СССР республикалари ўртасида ўзаро манфаатли, тенг ҳуқуқли шериклик муносабатларини йўлга қўйиш ва мустаҳкамлашга интилиш ўзининг ёрқин ифодасини топган эди.

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги давлат раҳбарлари Минскдаги олий даражадаги учрашув якунларини баҳолар эканлар, бу ерда қабул қилинган ҳужжатлар шу йилнинг ўзидаёқ Ҳамдўстликнинг сиёсий ва иқтисодий ҳаётига сезиларли ўзгартишлар киритишига, узилган алоқаларни тиклашга, Ҳамдўстликдаги ҳозирги танг аҳволдан чиқишга кўмаклашишига умид билдирдилар.

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги давлат раҳбарлари ва ҳукумат бошлиқларининг навбатдаги учрашувини Ереванда 30 апрель куни ўтказишга келишиб олинди.

* * *

Минскдаги учрашув арафасида Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов ва Беларусь Республикаси Олий Кенгашининг Раиси С. Шушкевич Ўзбекистон билан Беларусь ўртасида иқтисодий ва савдо алоқалари тўғрисидаги шартномани ҳамда икки давлат ўртасида дипломатик алоқалар ўрнатиш тўғрисидаги протоколни имзоладилар.

* * *

22 январь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов бошчилигидаги давлат делегацияси Минскдан Тошкентга қайтиб келди.

Тошкент аэропортида Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. М. Йўлдошев, Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбеков, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Тошкентда давлатга қарашли уй-жойларни хусусийлаштиришга доир кенг кўламли тажриба танлаб олинган йўлнинг тўғрилигини тасдиқлади. Муболағасиз айтиш мумкин: пойтахт аҳолиси бу муҳим ишга фаол қўшилди. Бу ишда чалкашликлар бўлиши тушунарли, шунинг учун ҳам бу тажриба. Шу тажриба давомида уй-жойларни фуқароларга хусусий мулк қилиб топширишга тўсқинлик қилаётган чалкашликлар бартараф этилмоқда.

Тажрибанинг дастлабки якунлари қандай, у нималарни кўрсатди, бу йил нималарни кутиш мумкин? Шу ҳақда ЎзА мухбири Л. ЛЕВИН Ўзбекистон давлат мулкини бошқариш ва хусусийлаштириш қўмитаси ижтимоий соҳа тармоқларини хусусийлаштириш бўлимининг мудири Ж. РАЖАБОВ билан суҳбатлашди.

** Долзарб мавзу*

Уй-жойларни хусусийлаштириш: танланган йўл тўғри

— Жўра Едгорович, таъбир жоиз бўлса, сиз Ўзбекистондаги уй-жойларни бош хусусийлаштирувчисиз. Ўтган олти ой нималарни кўрсатди, қандай муаммоларга дуч келяпсиз?

— Маълумки, республика Вазирлар Маҳкамасининг қарорига мувофиқ Тошкентдаги уй-жойлар тажриба тариқасида хусусийлаштирилиши лозим эди. Бу ишни бошлашдан олдин жуда катта тайёргарлик ишларини амалга оширишга тўғри келди. Яъни меъёрий ҳужжатларни тайёрлаш ва тасдиқлаш, хусусийлаштириш йўлларини ўрганиш, ҳокимликларда ва уй-жойлардан фойдаланиш идораларида махсус бўлимлар ташкил этиш зарур эди. Хуллас, сентябрь ойида тайёргарлик ишлари асосан тугалланди. Октябрь ойида республика пойтахтида давлатга қарашли уй-жойларни фуқароларга мулк қилиб бериш оммавий равишда бошланди.

Тошкентликлар бу тажрибага қандай муносабатда бўлганини кўрсатувчи бир неча рақамни келтираман. Республика пойтахтида давлат тасарруфидан чиқарилиши лозим бўлган 248,5 мингта квартира бор. Декабрь ойининг охиригача квартирани хусусийлаштиришни илтимос қилиб 243 минг киши ариза берди. Бу 98 фоиздир.

Иш давомида уй-жойларни давлат тасарруфидан чиқариш тартибига бир қанча ўзгартиш ва қўшимчалар киритишимизга тўғри келди. Чунки, республика президентининг фармонида фуқароларнинг бир неча тоифалари кўзда тутилганки, улар уй-жойларни текинга шахсий мулк қилиб олишга ҳақлидирлар. Бундай тоифадаги одамлар орасида Улуғ Ватан уруши фахрийлари ва ногиронлари, муаллимлар, табобат ходимлари ва илмий ходимлар, ижодий уюшмаларнинг аъзолари бор. Энди уларнинг қаторига байналмилалчи жангчилар ҳамда бир вақтлар бошқа мамлакатларда хизмат қилган кишилар ҳам қўшилди.

— Гапларингизга қараганда, хусусийлаштиришнинг боришидан мамнунга ўхшайсиз...

— Ҳамма ишдан мамнунман, деб бўлмайди. Танлаб олган йўлимизнинг тўғрилигидан мамнунман. Собиқ иттифоқдаги энг катта шаҳарлар аҳолиси орасида тошкентликлар бу ишда ижтимоий жиҳатдан кўпроқ ҳимоя қилинмоқда. Ўзингиз ўйлаб кўринг, фуқароларга шахсий мулк қилиб берилаётган ҳамма квартираларга балансдаги қолдиқ қийматига қараб нарх қўйилмоқда. Уй-жойларнинг ҳозирги бозор нархлари эътиборга олинса, одамлар арзимаган пул эвазига квартира эгаси бўлишмоқда.

Аммо ишимизда камчиликлар ҳам бор. Кўпгина ҳамшаҳарларимиз шундай қийинчиликка дуч келишмоқда. Яна рақамларни келтираман. Ҳозиргача атиги 58 минг киши ордер олди. Бу жуда камку, дейишингиз мумкин. Айни шу ўринда юқорида айтган иш тартибида узилиш бўляпти. Аввало ҳокимликлар ва уй-жойлардан фойдаланиш идоралари бу муҳим тадбирни амалга оширишга тайёр эмасликлари маълум бўлиб қолди. Ходимлар етишмаслиги ишга таъсир қиляпти, янги ташкилотлар ҳамма жойда ҳам аниқ-пухта ишламаяпти.

Уй-жойларнинг нархини белгилаб берадиган асосий ташкилот — «Ташжилпроект» институти ишни чўзиб юборяпти. Шуни айтиш керакки, хусусийлаштириш оғирлиги шу институт зиммасига тушди. Лекин ҳаммасини тезроқ бажариш мумкин эди. Тошкентдаги бир қанча лойиҳа институтлари буюртма йўқлиги сабабли ё ходимларни камайтирди, ё қисқартирилган иш кунига ўтди. Шундай экан, бошқа институтлардаги малакали мутахассисларни бу ишга жалб этиш мумкин эмасмиди? Афсуски, монополияга интилиш ҳали ҳам кучли!

Бундай йўл тутиш тошкентликлар орасида норозилик туғдиради. Одамлар пулнинг қадрсизланиши давом этаётганлиги сабабли квартиралар қиймати ҳам ошиб кетмасмикин, деб хавфсирашмоқда. Шуни қатъий айтишим мумкинки, қонунга мувофиқ барча уй-жойлар қолдиқ қийматига қараб баҳоланди ва бундан кейин ҳам шундай бўлади! Хавотирланишга ҳожат йўқ.

— Бошқа муаммолар вужудга келмаяптими? Масалан, квартираларга қўйилган нархни ҳамиша ҳам холисона деб бўлмайди...

— Фикрингизга қўшиламан, баъзан шундай вазият юз бермоқдаки, уни кўриб хайрон қоласан киши. Ўтган йил декабрь ойининг охирида юз берган бир воқеани айтиб берай. Сирғали туманида жойлашган уйда яшовчи кишилар бизга мурожаат қилишди. Гап шундаки, лойиҳачилар улар яшаётган уйга 6 миллион сўм баҳо қўйдилар. Рўпарадаги айни шундай кўп қаватли уйни 1,5 миллион сўм баҳоладилар. Текшириш бошланди. Бу уй 6 миллион сўм баҳоланган уйдан бир ой олдин фойдаланишга топширилган экан. Демак, қурувчиларнинг айби билан уй «қиммат» бўлиб қолган. У йил чорагининг охирида фойдаланишга топширилган. Йўл қуриш, ободонлаштириш, коммуникация линияларини ётқизиш каби ҳамма харажатларни шу уйга «ёпиштириб» юборганлар. Бинобарин, одамларнинг ғазаби келиши табиийдир. Нима учун бир киши квартирани сотиб олиш учун 6,5 минг сўм тўлайди-ю, қўшниси худди шундай квартирани сотиб олиш учун 230 минг сўм тўлайди?

Биз шаҳар ташкилотлари билан биргаликда пайдо бўлаётган муаммоларни тез ҳал этишга уринаяпмиз. Яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиман: тошкентликлар хусусийлаштиришга ишонишди, ундан наф кўришларини сезишди. Энг муҳими ана шунда.

— Уй-жойларни хусусийлаштиришдан давлат хазинасига қанча пул тушди, бу пул нималарга сарфланди?

— Бу сир эмас. — 700 миллион сўм пул тушди. Лекин бундан ҳам кўпроқ пул тушади. Ана шу маблағнинг бир қисми камбағал оилаларни ижтимоий ҳимоялашга сарфланади, лекин асосий қисми Тошкентда уй-жой қуришга ишлатилади. Чунки, сўнгги вақтда уй-жой қуриш суръати йигирма баравар пасайиб кетди. Ҳисоб-китобларга кўра, шаҳарда ҳали уй-жойга жуда муҳтож бўлган 60 мингдан ортиқ одам бор.

— Лекин уларга осон бўлмайди. Квартира ҳақи жуда ошиб кетади...

— Бозор ўз номи билан бозор, унинг ўз қонунлари бор. Ҳақиқатан ҳам ўтган йили квартира олган кишилар қийин аҳволга тушиб қолишди. Лекин бу чигалликни ҳал қиладиган бир қанча муҳим қарорлар қабул қилинди. Аниқ бир мисол келтираман. Ўтган йили фойдаланишга топширилган квартира 450 минг сўм баҳоланди. Табиийки, камдан-кам кишиларгина бундай пулни тўлай олади. Шу сабабли 10 фоиз миқдорида, уни ҳам бир йўла эмас, балки йил давомида дастлабки пай пули қилиб тўлаш тўғрисида қарор қабул қилдик. Сўнгра квартира эгаси унинг қийматини олдин кўзда тутилганидек, 10 йил ичида эмас, балки 20 йил ичида тўлайди. Қарз бериш тизими ишлаб чиқилди ва амал қила бошлади.

— Жўра Едгорович, хусусийлаштириш суръати кучаймоқда. Орқага қайтиш йўқлиги равшан бўлиб қолди. Ҳозир бўлимингиз қандай иш билан шуғулланмоқда?

— Уй-жойни хусусийлаштириш тўғрисидаги қонун лойиҳасини тайёрлаяпмиз. Бундай қонун бўлмаса иш битмайди. Халқ ноиблари бу қонунни маъқуллайдилар, деб ўйлайман. Бир нарсани айтишим мумкин: У энг демократик қонун бўлади. Республиканинг бошқа минтақаларида — Қашқадарё, Тошкент, Навоий вилоятларида ҳам уй-жойларни хусусийлаштириш бошланди. Шу сабабли маҳаллий ҳокимият идораларига ҳар томонлама услубий ёрдам бериш зарур.

Тошкентда квартираларни сотиш билан шуғулланадиган биржа очишга фаол тайёргарлик кўряпмиз. Одамлар ким ошди савдосида уй-жойларни ҳар хил шубҳали воситачиларсиз қонуний йўл билан чинакам қийматига сотишлари ва сотиб олишлари мумкин бўлади. Давлат бу хусусда ҳамма кафолатларни беради. Хуллас, биз меъёрий ва маърифий бозор муносабатларига ўтмоқдамиз.

Ботир Мажидов шаҳримиздаги 1-ёғочни қайта ишлаш корхонасининг 6-цехида 32 йилдан бери меҳнат қилиб келади. Бир нечта касбларни ўзлаштириб олган бу заҳматкаш корхона аҳли ўртасида яхши обрў ва ҳурматга эга. Ёшлар эса Ботир акадек мураббийлари борлигидан фахрланишади. Унинг шогирдларидан Мурод Зоидов, Тўйчи Илҳомов ва бошқалар устозлари билан ёнма-ён туриб ишлаб кунлик режаларини ортиғи билан адо этишмоқда.

СУРАТДА: Ботир Мажидов.

Усмон Усмонов сурати.

** Келажагимиз — мактабда*

Муаммолар ечими йўлида

Сўнгги вақтларда бошланғич таълим соҳасида бир қатор муаммолар юзага келгани сир эмас. Бинобарин, долзарб вазифаларни кенг муҳокама қилиш, уларни оқилона ечиш йўлларини ахтариш бугунги кун талаби бўлиб қолди. Албатта, бу энг аввало шу соҳада изланиб, ижод қилаётган олимларга, қолаверса, бошланғич синф ўқитувчиларининг касб маҳорати, ижодкорлиги ва ўз навбатида ота-оналар ҳамда кенг жамоатчиликнинг шу ишга нисбатан масъулиятига боғлиқ.

Муаммоларнинг энг асосийларидан бири — бошланғич таълим жараёнини қулайлаштиришдир. Чунки бунга эришмай туриб, самарадорликни қўлга киритиш қийин. Шу боис бошланғич синфларнинг жонкуяр, болажон ўқитувчилари яқин 3—5 йиллар давомида ўқитишнинг қулай иш услубларини, воситаларини қидирдилар. Улар ўқув дастурининг мураккаблиги, дарсликлар мазмуни, мавзулари ва уларнинг матни жиҳатидан ҳажми ўқувчиларнинг ёш хусусиятларига (физиологиясига, гигиенасига, психикасига) мос эмаслиги, яъни оғирлиги ҳақида халқ таълими вазирлигига қимматли таклиф ва истаклар билдирилган кўплаб хатлар йўлладилар. Шунингдек, бу ҳақда фаоллар кенгашларида, анжуманларда, матбуот саҳифаларида баъзи мулоҳазалар баён этилди. Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирлигининг кўрсатмаларида ҳам юқоридаги қайд этилган фикрлар тасдиқланди.

Мана шуларнинг ҳаммаси сабаб, «Таълим тўғрисидаги Қонун»-га мувофиқ равишда 1992—93 ўқув йилидан бошланғич синфда тўрт йиллик таълим тизимига ўтилди ва шу асосда олти ёшлилар учун чиқарилган дастур ва дарсликлар ҳамда уларни ўқитиш бўйича методик қўлланмалардан фойдаланиб иш бошланди.

Ҳозирги кунда Республикамиз мактаблари тўрт йиллик таълим тизими бўйича барча дарсликлар ва методик тавсиялар билан таъминланган. Аммо бу дарсликлар, методик қўлланмаларни ҳозирги давр талаби даражасида деб айтиш қийин. Таълим тўғрисидаги Қонун кучга киргандан сўнг, орадан ўтган вақт ичида янги дарслик тайёрлаб улгуриш имконияти йўқ, албатта. Хўш, бошланғич синф ўқитувчилари бундай шароитда нимадан фойдаланиб, дарс ўтади?

Бу саволга жавоб тариқасида Республикамиздаги ижодкор, илғор ўқитувчиларнинг, жонкуяр муаллимларнинг ҳамда республика ўқув-методика марказининг масъул ходимлари мавжуд, амалда қўлланилаётган дарсликларга давр талаби асосида ўзгартишлар киритишга муваффақ бўлганларини айтиб ўтиш ўринлидир. Ушбу ўқув йилида биринчи синфга қабул қилинган кичкинтойларнинг қайта ишланган алифбе ва математика дарсликлари асосида ўқишаётгани ҳам фикримизнинг ёрқин далилидир. 2—3—4 синфларнинг барча дарсликлари ҳам ҳозирда қайта ишланиб, нашриётга чоп этиш учун топширилган.

Олти ёшлилар учун чиққан дарсликлардан фойдаланишда ўқитувчилар олдида бир қанча муаммоларнинг пайдо бўлаётгани табиий. Ана шу муаммоларни жойида ҳал қилиш, ўқитувчиларга амалий ёрдам бериш ва уларни маънавий қўллаб-қувватлаш ҳамда бошланғич таълим соҳасидаги барча муаммолар юзасидан тўпланиб қолган саволларга атрофлича жавоб бериш мақсадида яқинда Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг мактаблар бошқармаси ташаббуси билан пойтахтдаги ўн битта райондининг ҳар бирида барча мактабларнинг бошланғич таълим муаммолари ҳузурида шу соҳада иш олиб бораётган олималар, дарсликлар муаллифлари ҳамда республика ўқув-методика марказининг бошланғич таълим методистлари навбатма-навбат учрашиб, суҳбат ўтказишади. Учрашувларда Ўзбекистон Халқ таълими вазирлигининг умумий ўрта таълим мактаблари бош бошқармаси назоратчи-методисти Турсуной Абдуллаева, «Алифбе» дарслиги муаллифи, Қори Ниёзий номидаги педагогика илмий-тадқиқот илмгоҳининг бошланғич таълим бўлими бошлиғи, профессор Қумри Абдуллаева, республика ўқув-методика маркази бошланғич таълим бўлими бошлиғи Сафура Саъдиева ҳамда бир неча дарслик муаллифлари қатнашиб, бошланғич синф ўқитувчиларини қизиқтирган барча масалалар устида батафсил тўхталишди. Жумладан, Турсуной Абдуллаева ўқитувчиларнинг мавжуд дарсликлардан ижодий фойдаланишлари зарурлигини айтиб, яна уларга ёрдам тариқасида саводхонлик дарслари, математика, табиатшунослик ва меҳнат фанлари бўйича дарс тақсимоти тайёрлангани ва шулардан саводхонлик дарслари тақсимоти октябрь ойи бошидаёқ Қорақалпоғистон халқ таълими вазирлигига, барча вилоят халқ таълими бошқармаларига ва Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармасига ҳам юборилгани ҳақида хабар берди. Бошланғич синф ўқитувчиларига ёрдам тариқасида математикадан дарс тақсимоти «Бошланғич таълим» илмий-методик журналининг 9—10 сонида берилди.

Республика ўқув-методика марказининг бошланғич таълими бўлими бошлиғи Сафура Саъдиева эса республикамизда бўлаётган ўзгаришларни мактабларда қўлланаётган дарсликларда акс эттириш имкони йўқлиги учун ўқитувчиларга шу кун талабига жавоб бериш мақсадида бошланғич синфлардаги фанлар ва барча синфлар бўйича 4 йиллик ва 3 йиллик синфларга методик тавсиялар тайёрлангани ва булар тўплам бўлиб, 20 минг нусхада чоп этилиб, ўқитувчиларга етказилгани ҳақида гапирди ва келгуси йил чоп этилажак тавсиялар, дарсликлар билан таништирди.

Шунингдек, учрашувда иштирок этган дарслик муаллифлари, жумладан, педагогика фанлари доктори Қумри Абдуллаева бошланғич мактабнинг келажак истиқбол йўриқномаси, унинг ўзбек миллий урф-одатлари ва қадриятлари руҳи билан суғорилгани тўғрисида тўлқинланиб гапиришди, шу кунларда бошланғич мактабни алоҳида мактаб сифатида шакллантириш устида ишланаётгани, зарур методик адабиётлар нашр этиш режалаштирилаётгани, шу жумладан, 1-синф учун алифбе ва математика дарсликлари, дастурлар ва дафтарлари қўлёзмаси тайёрланаётганини айтиб ўтишди.

Кенгашга йиғилган ноҳияларнинг бошланғич синф ўқитувчилари ўзларига зарур ва фойдали йўлланмаларга эга бўлишди ва шундай семинар кенгашларни бундан кейин ҳам тез-тез ўтказиб туриш, ўзаро фикр алмашувлар, мунозара ва муҳокамалар ўтказиш фойдадан ҳоли эмаслигини алоҳида таъкидлашди, шунингдек, ўқитувчилар юқорида тилга олинган муаммолар юзасидан матбуот саҳифаларида очиқ мулоқотлар ўтказиш ҳам айни муддао эканини айтишди.

Таълим тўғрисидаги қонунни амалга ошириш юзасидан ва бошланғич мактабларда таълим-тарбия ишларини такомиллаштириш бўйича Тошкент шаҳри бошланғич синф ўқитувчилари билан ўтказилган ушбу анжуман истиқбол мактаблари юритиш йўлида қўйилган дастлабки қадам бўлса, ажаб эмас.

Зулфия ДЎСТМУҲАМЕДОВА,
«Бошланғич таълим» журналининг бўлим муҳаррири.

** Хорижда*

Қишлоқ ёрдамга муҳтож

Кўрсатилаётган ёрдамларга қарамай, қишлоқ камбағалларининг сони дунё бўйлаб тобора кучаймоқда. Деҳқонлар ва бошқа қишлоқ аҳолисига кўмак қилиш ташаббуслари орттирилмаган тақдирда, вазият шу хилда давом этиши кутилади. БМТнинг Римдаги марказида қишлоқ хўжалик тараққиёти учун халқаро жамғарма томонидан чиқарилган бир маълумотномада ана шундай хулосага келингани айтилади. Ривожланаётган мамлакатларнинг 114 тасида олиб борилган икки йиллик текширув ҳисоботида мазкур мамлакатларда қишлоқ ҳаёти билан алоқали умумий вазият таққосланган. Бу текширувга кўра ривожланаётган мамлакатларда 2,5 миллион қишлоқ аҳолисидан 1 миллиони камбағалдир. Шаҳар камбағаллари сони ҳам дунё бўйлаб кўпаяётган бўлса-да, аммо қишлоқ камбағаллари текширилган мамлакатларда бутун камбағалларнинг 80 фоизини ташкил этади.

Боливияда қишлоқ камбағалларининг сони энг кўп ва ундан кейин Бангладеш, Замбия, Перу, Бразилия ва Филиппин келганлиги, сўнг Бутан, Буркина Фасо, Сомали, Мавритания ва Суданда вазият энг ёмон бўлганлиги ҳисоботда маълум қилинган. Шунингдек, Шри Ланка, Замбия, Мали, Бразилия ва Кенияда ўтган 20 йил ичида қишлоқ камбағаллари сони кескин ортганлиги муқобилида Ҳиндистон, Индонезия, Малайзия ва Покистонда камайган.

«Эрфод» деб аталмиш мазкур бошқарма бошлиғи Эдвиг Жазоирий: бу ҳисобот бутун иқтисодиёт ривожланганда қишлоқ аҳолиси ҳам манфаатланади, деган гапнинг янглиш эканлигини кўрсатди, деган. У қишлоқ аҳолисига бевосита ёрдам қилиш ва уларнинг даромадларини орттириш учун уринишга чорлаб, камбағаллик инсон характерига дахлдор бир нуқсон, яъни унинг омили кишининг характерида эмас. Баъзилар камбағалдирлар, чунки муҳитдаги баъзи сабаблар уларнинг олға босишларига тўсқин бўлмоқда.

Сўзининг давомида жаноб Жазоирий камбағаллик оллоҳнинг иши бўлмай, ёвуз хатти-ҳаракатлар ва номуносиб сармоя солишларининг самараси эканлиги, бинобарин уни бартараф қилиш мумкинлигини ҳам ҳисобга илова қилган.

Ушбу боисдан жаноб Жазоирий қишлоқларга йўллар чиқариш, соғлиқ, маориф дастурларини такомиллаштириш ва кенгайтириш зарурлигини айтади. Айни вақтда нархлар давлат назоратидан чиқарилиши ва кичик деҳқонларга кўпроқ эътибор берилишини ҳам жиддий равишда тавсия қилинади.

Соғлиқ масаласига катта эътибор берилаётганлигига қарамай, ривожланаётган мамлакатларда даромадлар кўпайганлиги, миллионлаб кишиларнинг овқатланишлари ўзгармоқда. Ривожланган мамлакатларда ўтган 30 йил ичида соғлиқни назорат қилган истеъмолчилар ёғли гўшт ва ҳайвонот ёғлари истеъмол қилишни деярли камайтиришган.

Айни вақтда ривожланаётган мамлакатларнинг ҳам даромадлари ортар экан, халқ турли гўшт ва ёғларни сотиб ола бошламоқда. Бу иш иқтисодиётни ҳаракатга келтириш ва озиқ-овқатни экспорт қилишга олиб бормоқда. Соғлиқ масаласига катта аҳамият берилаётган мамлакатларда ёғли гўштларга нисбатан талаб камайиб, парҳез гўштларга ортмоқда. Чунончи, мазкур мамлакатларда товуқ ва курка етиштириш деярли ортган. Масалан курка-товуқ етиштириш илгаригига нисбатан 150 фоиз ортган.

(«Садо», «Америка овози» радиостанцияси эшиттиришлари асосида).

Ихчам ва бежирим

Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонаси «Тошинтерм»-да ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг тури яна икки хилга ортди.

Янги чиқарилаётган термослар аввалгиларига нисбатан ихчам ва бежирим бўлиб, унга 1—2 литр ҳажмдаги суюқлик жо бўлади.

Маҳсулотлар сифатли тайёрланаётганлиги учун ҳам хорижлик талабгорлар сони кўпайиб бормоқда. Айни вақтда Афғонистон, Покистон, Туркия ва Венгрия давлатлари турли ҳажмдаги термослардан харид қилиш истагидалар.

Ўтган йилда корхона хорижликларга 200 минг доллар миқдорида маҳсулот сотди.

Шу кунларда корхона мутахассисларининг ташвиши янада ортди. Сабаби Сергели районида қўшимча бино қуриш ишлари бошлаб юборилди.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

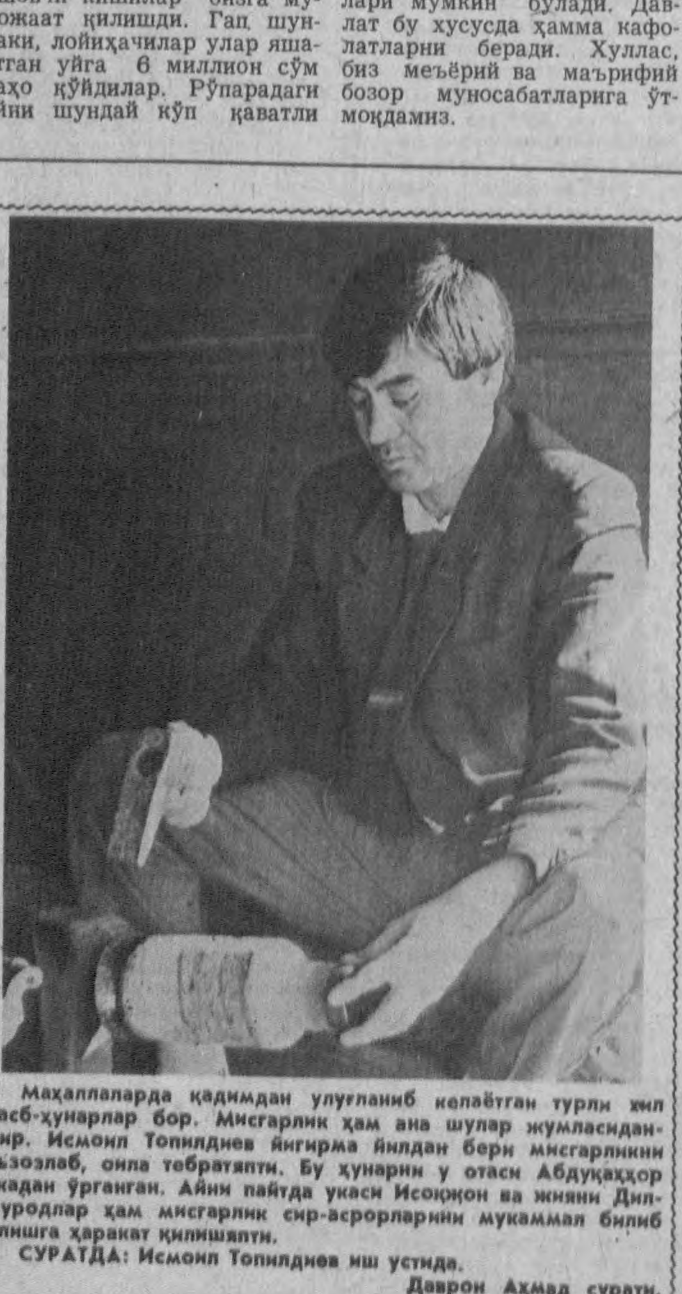

Маҳаллаларда қадимдан улуғланиб келаётган турли хил касб-ҳунарлар бор. Мисгарлик ҳам ана шулар жумласидандир. Исмоил Топилдиев йигирма йилдан бери мисгарликни эъзозлаб, оила тебратяпти. Бу ҳунарни у отаси Абдуқаҳҳор акадан ўрганган. Айни пайтда укаси Исоқжон ва жияни Дилмуродлар ҳам мисгарлик сир-асрорларини мукаммал билиб олишга ҳаракат қилишяпти.

СУРАТДА: Исмоил Топилдиев иш устида.

Даврон Аҳмад сурати.

** Транспорт хизматидан мамнунмисиз?*

КЎЗА КУНИДА СИНДИ

Шаҳримиздаги ҳар бир даҳа ёки мавзени пойтахт маркази билан боғлайдиган транспортлар мавжуд. Улар ўша даҳа ёки мавзе аҳолисининг доимий диққат марказида туради. Чунки аҳолининг ишга ёки ўқишга қатнашида шаҳар марказига қатновчи ана шу транспортларнинг хизмати катта.

Бу борада шаҳримиздаги Октябрь даҳаси аҳолисига омад кулиб боқмади-боқмади-да. Ушбу жой барча соҳа мутасаддилари томонидан шу даражада унутилганки, ҳатто унинг инқилобий номини ўзгартириш ҳам ҳеч кимнинг хаёлига келмаётир. Майли, мақсадга кўчамиз, гап шу даҳа аҳолисига хизмат кўрсатувчи 64-автобус ҳақида боради. Аввалига ушбу йўналишдаги автобус «Бирлик» даҳаси билан Октябрь даҳаси орқали Инқилоб хиёбони (ҳозирги Марказий хиёбон) орасида қатнарди. Кутилмаганда унинг йўналиши қисқартирилди. Энди у «Бирлик» ҳамда «Пахтакор» метро бекати ораларида қатнай бошлади. Аммо бу билан ҳеч нарса ўзгармади. Автобус қатновига нисбатан аҳолининг норозилиги кучайса кучайдики, аммо камаймади.

Бу пайтга келиб даҳа аҳолисига 15-трамвай хизмат кўрсата бошлади. Аммо унинг ҳам умри қисқа экан, кўп ўтмай трамвайни олиб ташлашди. Одамлар бунга ҳам чидади.

Даҳани Фарҳод бозори, Отчопар ҳамда Тошкент автовокзали билан боғлайдиган 17-трамвай йўналиши ҳам ногаҳон қисқартирилиб, Бешйоғоч даҳасидан қайтадиган қилинди. Тузуккина юриб турган 79-автобус ҳам Октябрь даҳасидан олиниб, «Бирлик» даҳасига қўйилди. Одамлар бунга ҳам чидади.

Аммо бу ерда яшовчилар қандайин худо қарғаган халқ эканки, пешонаси шунчалар шўр, кўргуликлари шунчалар кўп бўлса! Лекин яқиндагина ўтказилган навбатдаги транспорт «ислоҳоти» халқнинг ошкора норозилигига сабаб бўлди. Ахир кўза кунда эмас, кунида синиши аниқ-ку. Даҳа аҳолисини шаҳар маркази билан боғловчи ягона 64-автобус йўналиши янада қисқартирилди. Эндиликда у «Пахтакор» метро бекатидан эмас, балки ярим йўлдан — Беруний метро бекатидан қайтмоқда. Йўналиши тобора қисқариб бораётган автобуснинг тез кунларда умуман йўқ бўлиб кетишига кўпчилик шубҳа қилмай қўйди. Уларнинг додига бир қулоқ тутиб кўринг:

Ҳуррият САМАДОВА, Зиё Саид кўчаси, 170-хонадонда истиқомат қилувчи: — Шу ерда яшовчиларнинг кўпчилиги 64-автобусга «қараб қолган». Чунки у бизни аҳоли учун қулай бўлган Чорсу бозори, Бош универсал дўкони каби йирик савдо марказлари билан боғлаб турарди. Биз 64-автобус ўз йўналишига қайтишини ёки унинг ўрнига бошқа транспорт воситаси қўйилишини талаб қиламиз.

Расул АБДУРАҲИМОВ, «Средазкабель» ишчиси: — Охирги пайтларда бизнинг даҳамизга қатновчи транспорт воситалари йўналиши тобора қисқартирилиб, баъзан умуман олиб ташланмоқда. Аммо бунинг эвазига янгилари қатновга қўйилмаётир. 64-автобус йўналишининг қисқартирилиши аҳоли учун қаттиқ кўргилик бўлди.

Ғиёс МУҲАМЕДОВ, Нашриёт кўчаси, 97-хонадон соҳиби: — 64-автобус тузуккина юриб турувди. Йўналиши қисқартирилди-ю, бутунлай йўқолди-қолди. Шуни айтсалар керакда «Инсофи йўқнинг баракаси йўқ» деб.

Асал НУРМАТОВА, Тўқимачи кўчаси, 142-хонадонда яшовчи: — 64-автобус йўналиши қисқартирилгач, кунимиз 8-трамвайга қолди. У ҳам аҳоли эҳтиёжини қондиролмаётир. Нима қилайлик ахир, биз томонга троллейбус юрмаса. Наҳотки, даҳамизга ҳеч бўлмаса биттагина қўшимча транспорт воситаси қўйиш шунчалар қийин бўлса?!

Аҳоли арзу додининг чеки йўқ. Шундай бўлиши ҳам табиий. Чунки охирги 2 йил ичида Октябрь даҳасига хизмат кўрсатувчи бешта йўналишдаги транспорт воситаси ҳеч қандай сабаб-асоссиз олиб ташланди ёки қисқартирилди. Ўрнига ҳеч қандай бошқа транспорт қўйилмади. Ушбу муаммо бўйича хулоса чиқариб, чора кўришни Тошкент шаҳар йўловчи транспортлари давлат ассоциациясининг мутасаддилари эътиборига ҳавола қиламиз.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

АМУ БЎЙЛАРИДА ГУЛ ТЕРГАНИМ БОР...

Юрт қучоғида она юрт

Қорақалпоғистон! Она юртим қучоғида она юрт. Биродар, қардош, ҳамжиҳат, ҳамфикр, қорақалпоқ халқи қадим-қадимдан қўлни қўлга бериб, йўлни йўлга, умидни орзуга улаб, бирга яшаб келишмоқда. Орол денгизи бўйлари ажиб манзара касб этган бўларди, салкам ярим халқ бу ерда ўзини «балиқчи» деб атарди. Ҳозир тақдир тақозоси билан Орол одамдан нари қочиб бораяпти... Афсус, бу кўргилик ҳам бор экан бошда. Лекин кейинги йилда яна Аму Оролга етиб бораяпти. Дийдор кўришаяпти. Бундан ҳаяжонланган Орол мавжланяпти. Айрилиқ ёмон дард экан, ҳатто денгизнинг ҳам мадорини олиб, ғаму андуҳга ботирар экан. Умидсизлик тиконини экиб, пешонани шўр қилар экан...

Не бўлса ҳам Оролни сақлаб қолиш, унга ўз дийдорини қайтариш бугунги кунда ҳаммамизнинг ишимиз бўлиб қолди. Кўпдан денгиз қочиб қутулмас, иншоолло, у қайта ўз шакл-шамоилига қайтса, деб умид қиламиз.

Бугун азиз ва ардоқли қорақалпоқ халқининг маданият арбобларини жонажон ва азим пойтахтимиз Тошкентда кутиб олар эканмиз ўша дийдор туйғусидан Орол тўла пайтларидагидек тўлқинланиб кетдик. Бир-биримизга қучоқни кенг очдик. Навоий, Махтумқули, Абай, Пушкин ва Бердақ мактабидан таълим олган қалам соҳиблари, айниқса, бир-биримизга дил гапларимиз кўп.

Мен ҳам Ибройим Юсупов, Тўлепберган Каипбергенов, Даулен Айтмуротовлар билан ўттиз йилдан ортиқ борди-келди қиладиган дўстман. Уйим тўри уларники бўлган, уларнинг хонадонлари, Нукус шаҳри менинг ўз масканим бўлган. Қизкетган дарёси ёқасида гулхан ёқиб, қозон осиб, бир дастурхон атрофида ўтириб қилган баҳсларимизни хушнудлик билан эслайман. Улар умримизнинг ажиб дақиқалари, бизни яқин ини-иноқ қилган омиллар.

Ўзбек адабиёти намуналари қорақалпоқ тилига ўгирилади, ўз навбатида қорақалпоқда пайдо бўлаётган асарлар ўзбек тилига ағдарилмоқда. Бу ҳам диллар ўртасига қурилган кўприкдай дийдорга, иссиқ оғушга тортувчи манзаралардир.

Орол Амуни қанчалик ташна соғинч билан кутаётган бўлса, биз ҳам азиздан-азиз қорақалпоқ халқи маданияти вакилларини, унинг маънавий ва маърифий бойлигини шунчалар чанқоқ кутаверамиз. Ўз улкан қалъангиз Тошкентга хуш келибсиз! Ташрифингиз қутлуғ бўлсин, қадамингиз қутту бўлсин! Сизнинг ҳам, бизнинг ҳам хонадонимизга ҳам маънавий, ҳам озуқий тўкинчилик олиб келаверсин, бағрдош қорақалпоқ дўстларимиз!

Пўлат ИНОЯТ ўғли.

«Адабий дўстлик — абадий дўстлик» деган нақл бор халқ орасида. Орзу-ўйлари, интилишлари бир бўлгандан кейин дўстлик ҳам ўз-ўзидан абадий бўлиши табиий. Қизғин ижодий мунозаралар, баҳслар, дўстона маслаҳатлар ҳамиша адиблар ижодида ўз аксини топиб келган. Қорақалпоғистонлик машҳур ёзувчилар Тўлепберган Кайипбергенов, Ибройим Юсупов, жаҳонга таниқли ўзбек шоираси Зулфия ҳамиша учрашган чоғларидаги ўз суҳбатларида жўшқин фикрларини изҳор қиладилар.

СУРАТДА: Ўзбекистон халқ ёзувчи ва шоирлари (чапдан) Тўлепберган Кайипбергенов, Зулфия, Ибройим Юсупов ўзаро суҳбатда.

Содиқ Маҳкамов сурати.

Даулен АЙТМУРАТОВ.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН

Гоҳида болалигим кетади мени бошлаб:
Қувлашмоқ ўйнаган кунлар сенга дил ташна!
Титилган алифбоим эди энг яқин ошнам,
Ҳар куни мактабимдан чопардим овул томон
Сеникидир ёшлигим — у сендан гулгул яшнар,
Жоним Қорақалпоғистон!

Маъракада ўтирсам, гўзал қиз, нақ қошингда,
Тишинг дур, боқай дейман, тан бериб нақкошига.
Минг нафосат кўраман сенинг бир боқишингда,
Қиз кўнглин банд этай деб бўлгим келар шерсимон
Муҳаббатим сеники, гуллаган ёз, қишингда,
Жоним Қорақалпоғистон!

Оролнинг тўлқинлари сапчир ҳатто осмонга,
У бойлигин бахш этди, довруғ солдинг жаҳонга.
Оқ туманлар босганда келиб пахта майдонга
Дилхуш бўлиб кетаман, қалбим тўла ҳаяжон,
Руҳим ҳам сеникидир, ором берган ёш жонга
Жоним Қорақалпоғистон!

Аму кўчади бурқиб, сачратиб оппоқ кўпик,
Шамол ҳайдаб боради гўё булутлар тўпин,
Юрагим ёлқинланар кўрганим сайин кўпин,
Оёғимга тўлқини сапчир турсам ёнма-ён,
Орзум ҳам сеникидир, дарё ўстирган ўпиб,
Жоним Қорақалпоғистон!

Ўзбеку қорақалпоқ дўст-мақсадга етади.
Бу ҳамжиҳат дўстлиги мени мамнун этади.
Дўстлик тилда қурилмас, чунки тошиб кетади.
Зич турган нарса синмас, синар ораси ўпқон,
Сенга на маъқул бўлса, ўша менга етади.
Жоним Қорақалпоғистон!

Қучоғинг гўзаллигин қуш наъмаси ўраган,
Уни йироқлашганда яна аниқ кўраман,
Халқимдан, гўзалликдан кўксим тўлиб юраман,
Халқларимиз меҳридан тақдирланган гулистон,
Бахтинг деб, қалқон бўлиб, кўкрак кериб тураман.
Жоним Қорақалпоғистон!

Миннатдорман Ажиниёз нозик лирикасидан,
Қурбонниёз бахшининг саваб чертган созидан,
Аббос қўшиқларининг эл ичра овозидан,
Менинг одамлигим ҳам сен берган қарз бегумон.
Шоирлигим сеники, рози бўл — мен розиман,
Жоним Қорақалпоғистон!

ТОМИРИ БИР ДАРАХТМИЗ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Республикамизда саноат, қурилиш, транспорт, алоқа, савдо ва маиший хизмат соҳаларини ривожлантириш бўйича ҳам бир қанча ишлар амалга оширилмоқда. Яқинда Нукус шаҳрида йирик ун комбинати ва кабель заводининг биринчи навбати ишга туширилди. Қўнғирот шаҳрида ҳам худди шундай комбинат қурилмоқда. Нукусда Туркиянинг «Язекс» корпорацияси ёрдами билан «Катекс» акционерлик жамияти қураётган тўқимачилик комплекси қурилиши ниҳоясига етай деб қолди. Март ойида ишга тушириладиган бу корхона йилига 23 ярим миллион АҚШ доллари ҳисобида дунё стандартларига мос келадиган маҳсулот чиқаради ва Қорақалпоғистоннинг тайёр маҳсулот билан дунё бозорига чиқишига замин туғдиради.

1995 йилга қадар бундай тўқимачилик комплекслари Элликқалъа ва Чимбой районларида ҳам қуриб, ишга туширилади.

Яқин вақтларда Нукусда цемент ва ғишт заводлари, спирт ишлаб чиқарадиган заводлар қурилади. Қўнғиротда эса қальцийли сода ишлаб чиқарадиган завод қуриш, Тахиатош шаҳрида қоғоз комбинати, Нукус районида қовундан консерва тайёрлаш заводларининг қурилиши Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг инвестиция программасига киритилганини катта мамнуният билан айтгим келади.

Сўнгги икки йилда республикамизда 632 километрлик сув тармоғи, 1050 километрлик табиий газ тармоғи тортилиб, ишга туширилди. Суткасига 264 млн. 170 минг метр куб сув ўтказиш қувватига эга бўлган Туямўйин-Нукус сув йўлининг қурилиши тугалланди. Қишлоқ аҳоли пунктларида 95 жойда сув тозалаш иншоотлари қурилди. 1992 йилда республикадаги энг сўнгги икки район — Бўзатов ва Муйноққа табиий газ тармоғи олиб борилди. Бир йилда 8 минг хонадон табиий газ тармоғидан фойдаланиш имкониятига эришди.

Чет эллар билан маданий, савдо-сотиқ ва илмий ҳамкорлик қилиш, улар билан қўшма корхоналар тузиш орқали чет эл инвестицияларини республика иқтисодиётига жалб қилиш, шунингдек, ўлкамиздаги кўпгина қазилма бойликларни комплекс тарзда ўрганиш ва қазиб олишни тезлатиш бўйича бир қанча шартномалар тузилди.

Булар барчаси республика ҳукуматининг аҳолини тўқ ва фаровон турмуш билан таъминлаш, унинг моддий эҳтиёжларини қондириш йўлидаги ҳаракатларидир.

Аммо юртга келган тўй, деганларидек, бозор иқтисодиёти даврдаги бир қанча қийинчиликлар бизни ҳам четлаб ўтаётгани йўқ. Айниқса, ёқилғи-мойлаш материалларининг, эҳтиёт қисмларнинг етишмаслиги, пулнинг ҳаддан зиёд қадрсизланиши, инфляция, ҳамма турдаги товарларнинг қимматлашиб кетганлиги, ташқи иқтисодий алоқаларнинг бузилиши, ўзимизда маҳсулотларни қайта ишловчи корхоналарнинг ниҳоятда кам эканлиги, жаҳон бозори талабларига жавоб берадиган маҳсулотлар ишлаб чиқарилмаслиги бу йўлда бизга катта тўсқинликлар пайдо қилмоқда.

Халқимизни маънавий жиҳатдан таъминлаш ҳам бизнинг асосий вазифаларимиздан биридир. Чунки маънавий эҳтиёж моддий эҳтиёж билан баробар аҳамиятга эгадир. Ёки бошқача, соддароқ қилиб айтганда, халқнинг кўнгли тўлмай туриб, қорни тўймайди. Бу борада ҳам республикамизда анча ишлар қилинди ва қилинмоқда. Нукус шаҳрида муҳташам Радио уйининг қуриб, ишга туширилиши нафақат радио журналистларнинг, балки бутун республика аҳолисининг ҳаётида катта воқеа бўлди. Бугунги танқчиллик даврида қанчалик қийин бўлмасин, ўқув китоблари, дарсликлар нашр этиш, оммавий ахборот воситаларининг даврийлиги тўхтаб қолмаслиги учун имкон қадар маблағ топиб беряпмиз. Кўп миллатли республикамизда бир қанча маданий марказлар ташкил этилди. Илгари республика газеталари фақат қорақалпоқ ва рус тилларида чиқарди. Эндиликда ўлкамиздаги ўзбек ва қозоқ халқлари ҳам ўз тилларида республика нашрларига эга бўлдилар. Бундан ташқари янги ташкил этилган бир қанча газета ва журналлар ҳам борки, уларни ҳам республика ҳукумати ўз ҳимоясига олган. Рассомлар, ёзувчилар, санъат арбоблари, илм аҳли ва бошқа ижодкорларни маънавий ва моддий рағбатлантиришда Президент фармонлари тўла ижро этилмоқда.

Лекин бу соҳада ҳам муаммоларимиз йўқ эмас. Масалан, республикада ягона полиграфия комбинати биноси қайта жиҳозланишга муҳтож. Нукус телевидениеси 1964 йилда ишга тушган бўлишига қарамасдан, барча программаларни, айниқса Нукус ва Тошкент кўрсатувларини Қорақалпоғистоннинг ҳамма жойида кўриш имконияти йўқ. Айниқса, Оролбўйи аҳолиси учун бу катта муаммодир.

Бир мақолада республика халқ хўжалигининг барча муваффақиятлари ва муаммоларини тўлиқ айтиб чиқишнинг иложи йўқ. Масалан, Оролбўйи экологияси муаммоларини ҳал қилиш, шу жумладан, Амударёнинг коллектор-дренаж сувлари билан ифлосланишини тўхтатиш ҳамда дарёнинг қуйи қисмида яшовчи халқни тоза ичимлик сув билан таъминлаш муаммоси қанчалик улкан иш эканлигини тасаввур қилишнинг ўзи кифоя. Чунки бунда фақат бир миллатнинггина эмас, балки шу регионда яшаётган 4 миллиондан зиёд қардош халқларнинг келажак тақдири турибди.

Мана шу муаммоларни ҳал қилишда биз доимо Ўзбекистон Республикаси халқларининг, бутун жамоатчиликнинг ва республика ҳукуматининг ғамхўрлигига ва мададига суянамиз.

Ҳозир ҳар бир шаҳар, район, корхона ва хўжалик бошлиқи учун бугунги кун талабига мос, изланувчанлик билан меҳнат қиладиган пайт келди. Агар раҳбар ишнинг кўзини билиб, халқнинг кўнглига йўл топиб, хизмат қилса, халқ ҳам қараб турмайди, унга эргашади. Халқ қўллаб-қувватлаган юмуш эса битмай қолмайди. Муваффақият калити ҳам шундадир. Бунинг равшан мисолини республика Президенти Ислом Каримовнинг фаолиятида кўриш мумкин. У кишининг ташаббуси билан ўтказилаётган ушбу тадбир — Ўзбекистонда Қорақалпоғистон маданияти кунлари иккала республика халқлари ўртасидаги дўстликни, биродарликни, қон-қардошликни мустаҳкамлашда жуда катта роль ўйнаши шубҳасиздир. Ҳақиқатан ҳам ўтмиши, бугуни ва келажаги бир бўлган бу халқлар бамисоли бир томирдан чиққан дарахтдир.

Жолдас СЕЙТНАЗАРОВ

БИНОКОР

Овулимда қурилди бино,
Қуёш чақнар
деразасидан.

Янги қўшиқ янграйди
гўё,
Ҳарён янграр овозасидан.

Ҳамқишлоқлар кўз
олдида у
Савлат тўкиб, чақнаб
туради.

Уни ошён қилибди кулгу,
Ким боқмасин, кулгу
кўради.

Бу қандайин муҳташам
бино!
У тирикдир бинокоридек.

Унга ўқир халқим
тасанно,
Уни олқар ифтихоридек.

Мен боқаман, боқар
юзимга
Ўша таниш бинокор
ўғлон.

Бино турар, гўё кўзимга
Тургандайин қўли гул
инсон.

Холмурод САПАРОВ

ХАТ

Тўлиб эзгу тилакка,
Узоқдан хат келади.

Ўқиганда юракка
Ажиб роҳат келади.

Оҳ, бу хатда ёнарми
Чин дўстликнинг юлдузи.

Хат билан бирга уйга
Келар дўстимнинг ўзи!

Жонга бергудек малҳам,
Нур қўнади юзимга.

Дунё янада кўркам
Кўринади кўзимга.

Хатлар — иқбол элчиси.
Йўлида ғов бўлмасин.
Тинчлик, дўстлик
тилчисин
Қанотлари толмасин!

САЙЕР таржималари.

Бернора ҚОРИЕВА:

ДИЛЛАР ДИЛГА БОҒЛАНГАНДА

— Бернора опа, шаҳримиз қорақалпоғистонлик меҳмонларни кутиб олди. Республика театр арбоблари уюшмасининг раҳбари сифатида айни дақиқаларда нималар ҳақида ўйлаяпсиз?

— Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг ажойиб анъаналаримизни тиклаб, бугунги оғир иқтисодий аҳвол кунларида халқларни бир-бирининг маданияти, санъати билан яқиндан таништириш учун ҳаракат қилаётгани мени жуда қувонтиради. Чунки мустақилликка эришган давлатларнинг бундай ўзаро муносабатлари янгича жозиба бахш этади. Қорақалпоғистон маданияти кунларининг ўтказилиши эса бунинг ёрқин мисолидир.

Гарчи халқларимизнинг урф-одатлари, тили бир-бирига яқин, муштарак бўлса-да, ҳар бирининг ўзига хос такрорланмас хусусиятлари борки, маданият кунлари ана шу ички, ижодий имкониятларнинг жамлашмоғи, юзага чиқмоғи учун замин яралажак.

Бундай йирик тадбирларни ўтказиш жуда катта миқдорда маблағ талаб қилишини шахсий тажрибамдан биламан. Шунинг учун ҳам бошқа ташвишлари етарли бўлишига қарамай миллий санъат ва маданиятнинг ривожланиши учун диққат-эътиборини дариғ тутмаётган, аксинча, ҳар тарафлама қўллаб-қувватлаётган ҳурматли Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримовга катта миннатдорчилик изҳор этмоқчиман.

— Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон театр арбобларининг ўзаро алоқалари қандай йўлга қўйилган?

— Нукус шаҳрида Ўзбекистон театр арбоблари уюшмасининг бўлими ишлаб турибди. Умуман олганда қорақалпоғистонлик театр арбоблари уюшмаси аъзолари сони жиҳатидан давлатимизда етакчи ўринларни эгаллайди. Албатта, кимдир, нима учун Қорақалпоғистон бутун бошли республика бўла туриб ўзининг мустақил уюшмасини тузақолмайди, дея эътироз билдириши мумкин. Лекин бизда шу кунга қадар ажралиш тўғрисида ҳатто сўз бўлгани йўқ. Чунки барча санъат аҳли ўз олдидаги муаммолар, тўсиқларни фақатгина биргаликда, ҳамкорликда енгиш тарафдори. Буни Самарқандда ўтказилган қўғирчоқ театрлари анжумани яққол кўрсатди. Ўшанда қорақалпоғистонликлар эндигина тузилган қўғирчоқ театрининг дастлабки спектаклларини кўрикка олиб келган, Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси Нукус бўлими раиси, Қорақалпоғистон халқ артисти Райҳон Саппарова эса, «Ҳали спектаклларимиз қиёмига етмаган, буни тан олган ҳолда барча танқид ва мулоҳазаларингизни эшитишга тайёрмиз, чунки ўзбекистонлик мутахассисларга ишонамиз, дея эътироф этганди.

Ҳар икки қардош халқ санъат усталари дўстлигининг нақадар муштараклигини сўнгги янги йил базми намойиш этди. Уюшма котибияти барча аъзоларининг фарзандларига совғалар тарқатишга қарор қилди. Эсимда бор, совғаларни самолётга ортгунча қанча-қанча асабларимиздан айрилдик. Ҳаттоки, Қорақалпоғистонга жўнатилаётган ширинликлар тижорат дўконларидан сотиб олинганлигини, уни чайқовчилар эмас, уюшма аъзолари дастурхонига юборилаётгани ҳақида махсус тушунтириш хати ёзишимизга тўғри келди.

— Маданият кунлари дастур бўйича олти спектакль намойиш этиш кўзда тутилган. Улар ҳақида нима дея оласиз?

— Улардан иккитаси Нукус ёш томошабинлар театри жамоаси ижоди маҳсулидир. Асосини Тошкент Давлат санъат институти битирувчилари ташкил этган мазкур театрнинг ташкил этилганига эндигина уч йил бўлди. Демак, Тошкент сафари улар учун ўзига хос уч йиллик ҳисобот вазифасини ўтайди, десак ҳам бўлаверади.

Бердақ номидаги мусиқа театри эса турли жанрдаги бир неча спектакль олиб келган. Улар орасида қорақалпоқ ери учун янгилик бўлган опера ва балет ҳам борлиги қувончлидир. Албатта, сўнгги пайтларда турли давраларда бораётган ушбу Ғарб санъати турларининг бизга керак-керакмаслиги тўғрисидаги баҳслар ҳақида сўз юритиш бизнингча ортиқча. Ўйлайманки, ҳатто Ғарб мумтоз санъатига ошно бўлиш умумий маданият даражасини кўтаришга хизмат қилади.

Шуни ҳам таъкидлаб ўтмоқчиманки, 1993 йили бўладиган «Наврўз» халқаро театр санъати анжуманининг саралаш комиссияси кўрикда иштирок этадиган спектаклни шу ерда — Тошкентда маданият кунлари намойиш этиладиган асарлар орасидан танлаб оладилар.

— Самимий суҳбатингиз учун катта раҳмат.

Суҳбатдош Шуҳрат АРМОН.

Ҳар бир халқнинг суюб ижро этадиган қўшиғи ва рақси, суюб киядиган гўзал либоси, дилларни ҳайратга солувчи урф-одатлари бўлади. Бу борада қорақалпоқ халқининг ҳам жаҳонга кўз-кўз қилгулик қадриятлари бор. Ҳазил-мутойибага бой қўшиқни улар шунчалик маҳорат билан ижро этадиларки, қайта ижро этишга катто журъат этолмайсиз. Аму тўлқинларидек мавжли рақсларни кўриб, олам-олам завқ олганингизда унинг ижрочисига ҳам, яратган муаллифига ҳам офарин деб юборасиз.

СУРАТЛАРДА: жозибали қорақалпоқ рақси ижро этилмоқда. Она юрт ҳақидаги қўшиқни ҳамиша санъаткор жон-дили билан ижро этади.

Рустам Шарипов суратлари.

* *Машҳур кишилар ҳаётидан*

ҲАДЯНОМА МАТНИНИ ЎЗГАРТИРИШДИ

1921 йил май кунларининг бирида Вашингтонда одатдан ташқари тантана бўлиб ўтди. АҚШ фуқаролари номидан мамлакат президенти Гардинг радийнинг биринчи ихтирочиси Мария Складовская-Кюрига ушбу қимматбаҳо металлнинг бир граммини тортиқ қилди.

Кечқурун, тантанали маросим арафасида, Америкада ўз ташаббуси билан «радий фонди» ташкил қилган Мелони хоним ҳадянома матнини Кюри хонимга кўрсатиб, у билан келишиб олмоқчи бўлди. Мария матнни диққат билан ўқиб чиқди ва бирдан қатъиян шундай деди:

— Бу ҳужжатни ўзгартириш керак. Америка менга ҳадя қилаётган радий абадулабад фанга мансуб бўлиши лозим. Агар акт шу ҳолича қоладиган бўлса, менга совға қилинган бу радий менинг вафотимдан кейин хусусий шахсларнинг, яъни қизларимнинг меросига айланади. Бунга йўл қўйиб бўлмайди. Мен уни ўз лабораториямга совға қилишни истайман. Адвокат чақириш мумкинми?

— Мумкин... албатта! — деб жавоб қилди Мелони хоним бироз довдираганча. — Ҳамонки сиз шуни истаган экансиз, биз бу расмиятчиликлар билан келгуси ҳафтада шуғулланамиз.

— Йўқ, келгуси ҳафтада ҳам эмас, эртага ҳам эмас, бугун кечқурун шуғулланиш керак. Ҳадя ҳужжати дарҳол кучга киради, мен эса бир неча соатдан кейин ўлиб қолишим мумкин.

Вақт кеч бўлиб қолган эди, катта қийинчилик билан ҳуқуқшунос топиб келинди. У ҳадянома матнини ўзгартирди. Шундан сўнггина Мария Складовская-Кюри унга қўл қўйиб берди.

МУҲАНДИС ШАРЛНИНГ МЎЪЖИЗАСИ

1783 йил 27 август кечаси парижликлар ғалати воқеанинг гувоҳи бўлдилар. Машъаллар ёруғида сирли карвон ўтаётган эди. Аравага бениҳоят катта ва лопиллаб турган бир нарса юкланган бўлиб, аравани отлиқлар ва қўриқчилар ўраб боришарди. Чуқур сокинликни фақат туёқларнинг дупури ва ҳайратланиб қараётган йўловчиларнинг овозлари бузарди.

Карвон Марс майдонига келгандагина одамлар катта ҳаво шари олиб келинганини кўрдилар. Бу шарни физик Жак Александр Сезар Шарль ясаган эди. «Шарльер» боғичидан ечилиб, ихтирочининг ўзи билан бирга ҳавога кўтарилганда оломонни қувонч ва шодлик қамраб олди. Замбараклар гумбирлади.

Муҳандис Шарлнинг номи фақат ҳаво шари яратганлиги ва унда юқорига кўтарилганлиги учунгина фанда сақланиб қолган эмас. У лабораторияда турли газларни ўрганиб, газ қиздирилганда ҳажми катталашишини сезди. Дастлаб олим бунга унчалик эътибор бермади. Фақат кейинчалик ўзгармас массали ва ҳажмли газ босими унинг температурасига пропорционал бўлиши аниқланганда, бу қонунга Шарль номи берилди.

Шавкат САЪДИЕВ тайёрлади.

** Олимлар тажрибахонасида*

ФОЙДАСИ ОЛТИНДАН ҚИММАТ

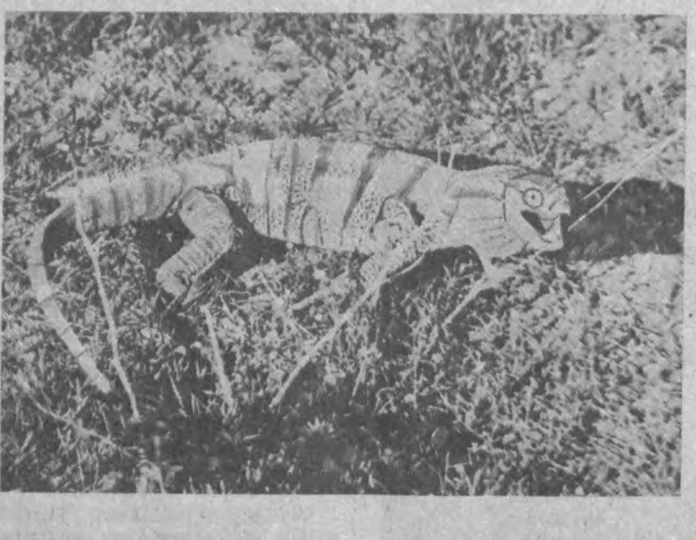

Республика Фанлар академияси қошидаги Зоология ва паразитология илмий текшириш институти жамоаси янги режалар асосида фаолият кўрсатмоқда. Йил бошидан ҳайвонот дунёсини ўрганиш масалалари кўриб чиқилиб, унга аниқлик киритилди. Асосий эътибор жониворлардаги ўзаро узвий боғланишнинг механизмларини аниқлаш, шу орқали биологик хилма-хилликни сақлаб қолишга қаратилди. Шу мақсадда институтнинг тузилиши таркибига ўзгартиришлар киритилди.

Кейинги пайтда атроф-муҳитнинг ифлосланиши натижасида кўплаб ҳайвон турлари йўқолиб бормоқда. Бундан республикамиз ҳайвонот дунёси ҳам мустасно эмас. «Қизил китоб»га киритилиб, муҳофаза қилинишига қарамай, борган сари камайиб бормоқда. Институт жамоаси камёб бўлиб қолган ҳайвонларни лаборатория шароитида кўпайтиришга катта эътибор бермоқда. Айниқса, тақчил, тижорат аҳамиятига эга бўлган ҳайвонларга бўлган эҳтиёж катта. Айни пайтда республикамизда 400 дан ортиқ парранда тури, 100 га яқин сут эмизувчилар, 60 га яқин балиқ турлари, шунингдек, судралиб юрувчилар, ҳашаротлар ва бошқа турдаги жониворлар мавжуд. Шулардан иқтисодий жиҳатдан фойдали, тиббиёт учун зарур, қишлоқ хўжалигида ўсимликларни зарарли ҳашаротлардан сақлашда асқотадиганлари устида илмий-амалий ишлар олиб борилянти. Қашқадарё ва Тошкент вилоятларидаги тажриба участкалари биолабораторияларида кўпайтирилган ҳайвон ва ҳашаротлар қишлоқ хўжалигида кенг қўлланилади.

Эришилаётган амалий-илмий натижалар республикада тиббиётнинг тараққий этиши, айниқса халқ хўжалигининг ривожланишига бир неча миллион сўмлаб фойда келтиради. Масалан, бир грамм олтин бозорда 5 минг сўм турса, бир грамм илон заҳари 500 минг сўмни ташкил этади. Демак, судралиб юрувчилар келтирадиган фойдаси олтиндан ҳам қимматдир. Институт қошида «Зоотек» деб номланган хўжалик ҳисобидаги тажриба маркази ишлаб турибди. Унинг асосий вазифаси заҳарли ҳайвонларни кўпайтириш, улардан биологик фаол моддалар олиш ва тиббиётда қўллашдан иборатдир. Бу борада бир мунча ютуқлар қўлга киритилди. Марказга тажрибали олим, биология фанлари номзоди Бахтиёр Муслимов раҳбарлик қилади.

Шуни алоҳида қайд этиш лозимки, институт йўқолиб бораётган ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш бўйича Ўзбекистонда зоологлар жамияти тузиш масаласини илгари сурмоқда. Бундан ташқари келажакда кенг кўламдаги режаларни кўзлаб, олиб борилаётган илмий тадқиқотларни халқаро ҳамжамиятга олиб чиқиш учун бор имкониятлар ишга солиняпти. Дастлабки натижалар кутилганидай. Институт ҳозир Германия, Америка, Хитой, Исроил каби давлатлар билан илмий ҳамкорлик қилмоқда.

Аммо ютуқлар қаторида камчиликлар ҳам мавжуд. Институтда маблағ кам, керакли асбоб-ускуналар етишмайди. Экспедицияларга чиқишда қийинчиликлар кўндаланг бўлиб турибди. Шундай бўлса ҳам жамоа мавжуд шароитдан унумли фойдаланмоқда.

— Юқоридаги камчиликларни бартараф этиш мумкин,— дейди биз билан суҳбатда институт директори Жалол Азимов. — Аммо бизни бошқа масала кўпроқ ташвишга солади. Ҳайвонлар жуда камайиб кетяпти. Баъзилари эса умуман йўқолмоқда. Уларни сақлаб қолиш керак. Табиатда ҳар бир нарса ўзига яраша берилган. Уларга кўр-кўрона, шафқатсизларча муносабатда бўлиш ёмон оқибатларга олиб келиши мумкин. Буни ҳеч қачон унутмаслигимиз зарур.

Дарҳақиқат, шу пайтгача воҳалардаги қўриқ ерлар тинимсиз ўзлаштирилди. Оқибатда ҳайвонларнинг яшаш шароити ёмонлашди. Бунга барҳам бериш учун олимларимиз ҳайвонларни табиий шароитда кўпайтириш мақсадида вақтинчалик буюртма ерларни очиш, экологик марказларни ташкил қилишни кўзда тутмоқдалар.

Назира СОДИҚОВА.

СУРАТДА: институт тажрибахоналаридаги жониворларни кўриб турибсиз.

Улфатлар

УЛФАТЛАР норинни ҳўл-қуруғини еб, кўк чой ичиб чақчақлашишарди. Шу пайт Носиржон шундай деб гап бошлади:

— Ҳозирги пайтда тирикчилик қийин бўлиб қолди. Бизлар ҳар ҳафта норин еб ўтирсак одамлар нима дейди? Биздаку бор экан, гап-гаштак қиляпмиз, Лекин, қийин аҳволда қолган оилалар ҳам борку! Орқа кўчадаги Ойша хола билан Роҳат холани турмушига қаранг. Ойша хола битта қиз набираси билан, Роҳат хола эса якка ўзи яшайди. Ана шуларга ўхшаш оилаларга ёрдам уюштирсак. Ҳар ой уйларига кириб кам-кўстидан хабар олиб турсак. Ҳар ким имкониятига қараб ҳиммат қилсин. Нима дейсизлар?

Улфатлар қизғин маъқуллашди.

— Мана менинг атаганим, — деди Носиржон битта икки юзталикни ўртага ташлаб. Улфатларнинг ҳаммаси ҳам чўнтакка қўл суқиб қолишди. Ўн саккиз йигитдан анча-мунча пул йиғилди. Бу пулларга шу куниёқ ёғ, гуруч, гўшт, ун, қанд, мош, сабзи, пиёз харид қилишди-да Ойша ва Роҳат холаларни йўқлаб боришди.

— Онажонлар, сизлардан ҳар доим хабар олиб турамиз. Етишмовчиликлар бўлса тортинмай айтиб туринглар, — деди Носиржон.

— Умрларинг узоқ бўлсин. Давлатларинг бундан ҳам кўпайсин, — деб Ойша хола дуо қилса, Роҳат хола Аллоҳга шундай илтижо қилди: «Икки дунёда ҳам кам бўлманглар!».

Шундай эзгу ишлар амалга ошганини эшитиб, улфатларнинг ҳаммасига офаринлар айтишди. Айниқса, Қодир ота Носирни кўчада тўхтатиб, узоқ дуо қилди.

— Сенинг отанг ўзи яхши одам эди. Бир бурда нонини қизғанган эмасди. Асли яхши одамларнинг боласисан-да, балли, — деди у. — Илоҳим отангнинг руҳи қўлласин, доим!

Чин инсон

Саидумар ака қўли енгил шифокорлардан. Неча ўн йиллар болалар касалхонасида бош шифокор бўлиб ишлаганлар. Ҳозир эса қарилик гаштини суриб юрибдилар. Ҳар доим одамларга ёрдам беришга ошиқадилар. Бир куни шундай воқеа бўлди. Келиним неварамни кўтариб келди:

— Дада, неварангизнинг иситмаси жуда баланд. Мен қўрқиб кетяпман, Аксига олиб, ўғлингиз бугун ишхоналарида навбатчи эдилар-а. «Тез ёрдам» ҳа деганда келавермади...

Соатга қарасам тунги ўн икки ярим. Невaрамни кўтариб келиним билан Саидумар аканинг уйига боришдан бошқа илож қолмади. Уйимиз орасидаги бир чақирим йўлни қандай босиб ўтганимизни ҳам билмаймиз. Хижолат бўлиб чақирув тугмачасини босдим. Дарров эшик тепасидаги чироқ ёнди.

— Кимсиз? — деган овоз эшитилди.

Ўзимни танитдим.

— Тинчликми? — деб эшикни Саидумар аканинг ўзлари очдилар. Қўлимдаги болани кўриб дарров ичкарига таклиф қилдилар. Синчиклаб кўрдилар-да:

— Хавотирли жойи йўқ. Бироз шамоллабди. Ҳозир битта укол қилсак етарли. — Кейин укол қила туриб сўрадилар. — Қоронғуда болани кўтариб юрмасдан мени келиб, уйга олиб боришинг мумкин эди-ку! Хижолат бўлгандирсан-да. Касбим ўзи шунақа. Одамлар учун эшигимиз кечасию-кундузи доим очиқ. Одамларга керак эканлигингни сезганингда кучингга-куч қўшилар экан — деди Саидумар ака кулиб.

Мен шундай инсонлар билан бир замонда, бир заминда яшаётганимдан қалбим фахрга тўлиб кетди.

Оқпадар

Тўполон онаси ўлгандан кейин бошланди. Эшитганларнинг ҳаммаси ҳайрон. Комил ака кенжа ўғли Жўрадан бундай қилиқ чиқишини хаёлига ҳам келтирмаган эди. Катта ўғли Эргаш 4 хонали уй олиб, оиласи билан кўчиб кетган, ҳайҳотдек ҳовлининг юқори қисмида Комил ака, паетда эса Жўра яшарди.

— Жўрабой, аканг билан аҳил бўлларинг. Аҳилликда хосият кўп, — деб гап бошлади бир куни Комил ака. — Ойинг билан мен ўлтирган уйни Эргаш акангга берсак. Оиласи билан уйида сиқилиб қолди, Жуда бўлмаса катта ўғли хотини билан кўчиб келса, мен билан бирга яшайверади. Ҳовлимиз катта бўлса, — деди бир куни ота.

— Нега энди? Менда ҳам ўғил бор. Уни уйлантирсам, сиз билан бирга яшайверади. Акамнинг ҳақи йўқ. Мен бунга йўл қўймайман. Уйни менинг номимга ўтказиб берасиз, — деб жавоб қилди Жўра.

** Ибратли ҳикоятлар*

Шундай гап сўзлардан сўнг ота-бола ўртасида тез-тез тортишув бўладиган бўлиб қолди. Жўра ҳатто маҳалла комитетига «шу масалани ҳал қилиб беринглар» — деб ариза кўтариб чиқди. У ердагилар «ҳовли отангнинг номида, отанг ҳал қилиши керак» деб қайтариб юборишди. Жўрадан хафа бўлган Комил ака 10—20 кунлаб катта ўғли Эргашникига кетиб қоларди. Эргаш муҳандис, Жўра педагогика фанлари номзоди — ўқитувчи бўлиб ишларди. Хотинининг сўзига кирган Жўра халқ судига ариза берди. Аризасида акаси — Эргаш уй олиб кўчиб кетгани, уй дафтаридан ҳам ўчирилганини айтиб, шунинг учун уй менинг номимга ўтиши керак, деб ёзганди. Бу ишдан хабар топган Комил ака қаттиқ ранжиди.

— Мен тириклигимда акангдан воз кечяпсанми? Ўлганимдан кейин юз кўрмас бўлиб кетар экансан-да! Ўгай бўлмасаларинг. Ким айтади сени олий маълумотли ўқитувчи деб? Олдингда фарзандларинг бор. Улардан сенга қайтмаса деб қўрқаман — деди ота.

— Гап шу, — деди Жўра, — бу ҳовлига акамни ҳам, болаларини ҳам қадам қўйдирмайман.

Тутоқиб кетган Комил ака жаҳл устида шундай деди:

— Сендай ўғлим йўқ мени. Мен ўлсам жанозамга ҳам бормагин. Эргашникига кетдим, — деб чиқиб кетди.

Хунук гап тез тарқаларкан, «Жўрани отаси оқ қилибди» деган сўзлар бутун маҳаллага тарқалди. Қариялар эса бошларини сарак-сарак қилиб қўйишди.

Комил ака бир ой ўтар-ўтмас юрак хуружи касалидан вафот этди. Жанозасига бутун маҳалла Эргашникига боришди. Иззат-икром билан дафн қилишди. Бу маросимда фақат Жўра қатнашмади, холос.

Орадан йиллар ўтди. Фарзандлар катта бўлди. Жўра келин туширганда 100 кило гуруч дамлаб одамларни таклиф қилди. Маҳалладан биронта одам «тўйинг муборак бўлсин» демади. Фақат қариндош-уруғ ва ёш-яланглар билан ўтди. Дошқозондаги ошдан атиги 30—35 килоси ейилди.

Шундан бери Жўра одамлардан қочадиган, пастқам кўчалардан юрадиган бўлиб қолди. Ана шунга айтсалар керак: «Ота рози — худо рози» деб.

Зийраклик

Мастуранинг туғилган куни эди. Эрталабдан бери на қайнанаси, на қайнисинглиси табриклади. Кеч бўляпти, нима қилишини билмайди. Ҳар эҳтимолга қарши стол безатиб қўйди. Қайнонасининг қовоғидан, қайнисинглисининг қарашидан юраги сиқилиб кетди.

— Ойижон, нима овқат қилай? — деб сўради.

— Нима, меҳмон келадими, тайёргарлик бошқача? — қайнонаси ўзича узиб олди.

— Йўқ, ўғлингиз айтган эдилар. Нега десангиз бугун менинг туғилган куним...

— Ҳа, шунақа демайсизми? Ош қила қолинг.

Мастура ошга уннаб кетди. Шу бир ой ичида қайнонасини ҳам, қайнисинглисини ҳам, ўзини ҳам туғилган куни ўтар эди. «Ҳар доим ош-ош-ош. Табрик учун бир оғиз ширин сўз ҳам йўқ, кичкинагина совғани-ку қўяберинг. Бугун Маҳкам акам бир дона гул олиб келсалар ҳам майли эди» — деб кўнглидан ўтказди келин.

Бир пайт Маҳкам акаси келиб қолди. Қўлида битта торт, бир ўрам гул ва қоғозга ўроғлиқ бир нарса бор эди.

— Ассалому-алайкум ойижон, яхши ўтирибсизлармиі? Мастурахон, туғилган кунингиз билан табриклайман. Сизга бахт ва омонлик тилайман. Мана бу арзимас совғаларни қабул қиласиз, — деди оғзининг таноби қочиб.

— Қани, очайлик-чи, қоғоздаги нима экан, — деб сўради келин.

— Ўзингиз айтганингиз. Бир кийимлик атлас. — Қайнона, қайнсинглнинг чеҳраси ўзгарди. Бу ҳолни сезган Мастура атласни қўлига олди-да:

— Мана бу сизга, — деб қайнисинглиси Маъмуранинг қўлига тутқазди. — Торт эса ойимларга, менга мана шу гуллар етади. Бугун битта менинг эмас, ҳаммамизнинг туғилган кунимизни нишонлаймиз.

— Барака топсин, келинойинг жуда ақллида! — Хурсанд бўлиб кетган қайнонаси Мастурани бир қучоқлаб ўпдида: — қўшақаринглар, серфарзанд, сердавлат бўлинглар, — деб дуо қилди. Маъмура ҳам келинойисини табриклади ва шундай деди:

— Раҳмат келинойи, акам сизга олиб келган эди атласни, нега энди менга совға қилдингиз? — деб сўради.

— Сизнинг туғилган кунингизда акангиз атлас қидириб тополмаган эдилар. Қолаверса, меҳмонсиз, мен эса акангиз билан ҳар доим биргаман. Бу гал сизга бўлса, келаси сафар менга бўлар. Тўғрими, ойижон? — деди Мастура.

— Ҳақ гапни айтдингиз. Бугун сизни байрамингиз. Қани, ўтиринглар, ошни ўзим дамлаб кела қолай. Келинимдан айланай. Эрни эр қиладиган ҳам, ер қиладиган ҳам хотин дейдилар. Худога шукр, ўғлимнинг бахти бор экан, — деб ошхонага чиқиб кетди қайнона.

На онасини, на синглисини туғилган кунида бирорта совға келтирмаган Маҳкамбой хотинининг доно гаплари-ю қилган ишларидан кўнгли тоғдек кўтарилиб кетди.

Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ.

БОЛАЛАРГА АРМУҒОН

Бу йил республикамизнинг ёш китобхонларига талайгина қизиқарли нашрлар тортиқ қилинади. Бунда «Чўлпон» нашриёти ижодий жамоасининг хизмати катта бўлади. Нашриёт режасига кўра бир неча шеърий ва насрий тўпламлар чоп этилади. «Жаннати одамлар», «Қушлар байрами», «Қуёшли кун» каби китоблар эса кўп нусхада чиқарилади.

Илм-маърифат, маданият, спорт ва бошқа соҳаларга доир турли тўпламлар ҳам болаларга армуғон қилинади. Умуман, йил давомида нашриёт эллик номдаги китобни чоп этади.

Сурайё ОМОНОВА.

** Шаҳар бедарвоза эмас*

ТУМШУҒИДАН ИЛИНГАН «ИШБИЛАРМОН»ЛАР

Замона зайли билан кўпгина юртдошларимиз ўзларининг тўппа-тузук касбларини ташлаб пул топиш мақсадида «ишбилармон»ликка, бир ташкилот билан иккинчи ташкилот ўртасида турувчи даллол ёки бўлмаса «савдогар»ликка уриб кетишди. Мисолларга мурожаат қилсак, ноқонуний «ишбилармонлик»нинг, қинғир йўллар билан мўмайгина пул топишга уринишнинг қандай оқибатларга олиб келиши ойдинлашади-қўяди.

Юнусобод даҳасининг 14-мавзесида яшовчи Лилия Саркисова ҳам бинойидек ўқитувчиликни ташлаб савдогарликда ўзининг бахтини синаб кўришга аҳд қилибди. У «Тошкент — Ашгабат» поездида ўзи билан 110 минг сўмдан ошиқ турувчи маҳсулотларни олиб кетаётганида қўлга тушиб ноқонуний молларни давлатга топширишга мажбур бўлди.

«Тошкент — Жидда» маршрути бўйлаб учаётган Чечен Республикаси фуқароси Салмон Қодировни ҳам шайтон васвасаси йўлдан урганга ўхшайди. Бўлмаса шундай табаррук жойни зиёрат қилгани отланган одам ноқонуний ишга қўл урармиди? Эҳ, аттанг, аттанг?

Афтидан Салмонни муқаддас юртни тавоб этишдан кўра бойлик орттириш ҳисси ўша жойга етаклаганга ўхшайди. Билмадик, балким бошқа сиру синоатлар, сабаблар ҳам бордир. Нима бўлганда ҳам унинг пайпоғи орасига 1800 АҚШ долларини яшириб ўтишга уринганини оқлаб бўлмайди.

Фурсатдан фойдаланиб долларли ҳамюртларимизга мурожаат қиламиз: долларни яхшиси хайрли мақсадларга сарфланг.

Урганчлик Акром Иноятовнинг ҳам топиш-тутиши тузук. «Ёғлиқ» жойлардан бирида ишлайди. Аммо хом сут эмган банда-да: топганига шукр қилмайди. Ишхонасида Тюменга сафарга бориб келиш керак бўлганди. Баҳри-дили очилиб кетди. Ахир сафар баҳона тижорат ишларини ҳам бажариб келиши мумкин-да.

Ўзбекистоннинг шуҳратига шуҳрат қўшиб турган қоракўл териларига жаҳон бозорида қизиқиш катта. Шу жумладан Россияда ҳам. Акром қуруқ кетмаслик учун ана шундай теридан «атиги» 76 тасини олиб қолганди. Аммо доимо сергак ва ҳамиша ҳушёр божхона ходимлари ишнинг белига тепишди.

Уфа шаҳридаги «Солинг» кичик корхонасининг ходими Владимир Скаряниннинг Ўзбекистонда қиш совуқ бўлишини билмайди, деб айтолмаймиз. Тошкентда бир неча кун туриб, об-ҳаво қандай бўлишини кўрган-билган «меҳмон» қайтишда ўзи билан умумий қиймати 210 минг сўм турувчи учта иссиқ пўстинни олиб кетишга ор қилмади. Ноқонуний равишда олиб кетилаётган пўстинлар мусодара қилинди албатта. Унинг гапига қараганда молни Чорсу бозоридаги нотаниш кишидан олганмиш.

Ана шунақа, кимки ҳаромга кўз тикса, оқибати ўзгача бўлмайди.

Мирза АБДУЛЛАЕВ.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Газетхонлар диққатига!

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИНИНГ РЕКЛАМА-АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ
бизнинг газетамиз учун
РЕКЛАМА ВА ШАХСИЙ ЭЪЛОНЛАРНИ ЧОП ЭТИШ ЮЗАСИДАН БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Сизнинг реклама ва эълонларингиз бизнинг газетамиз саҳифаларида зудлик билан босиб чиқарилади.

«Шарқ» концерни реклама-ахборот агентлигининг манзили: 700000, Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 32-уй, 250-хона.

Телефонлар: РЕКЛАМА — 33-81-42, 56-85-67, 32-57-27, 32-56-66.

КОРХОНА
ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ОМБОРДАН АВТОСЕРВИС УЧУН ҚУЙИДАГИ МАХСУС АВТОУСКУНАЛАРНИ
СОТАДИ:

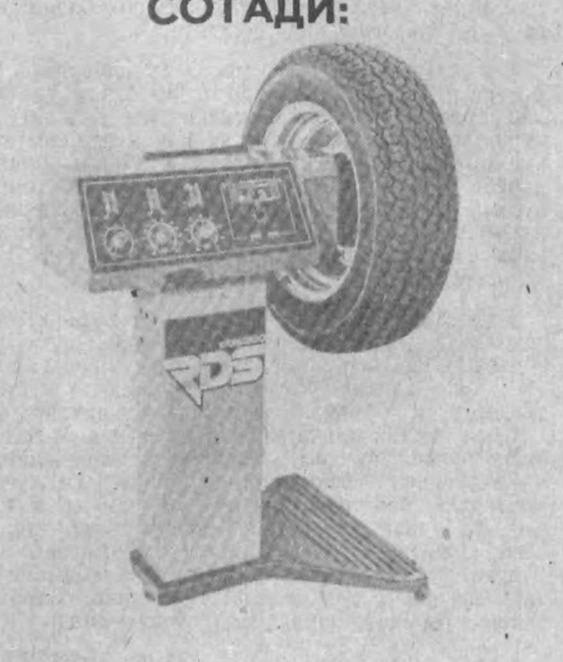

Станок балансировочный „eldis-1200"

Мувозанатлаш дастгоҳи;
шиналарни ўрнатиш ва бўшатиб олиш мосламаси;
ғилдиракларнинг жойлашувини ростловчи кўтаргичсиз стенд;
шиналарни хом резинка ёрдамида таъмирлаш (вулканизациялаш) мосламаси;
энг аъло (супер) асбоб:
зарядлаш-қувватлантириш қурилмаси;
патронсиз электр парма (дрель);
гидравлик исканжа;
гидравлик усулда шиналарни ўрнатиш ва бўшатиб олиш мосламаси;
тўрт устунли кўтаргич;
икки устунли кўтаргич;
пайвандлаш аппарати.

Тўлов усули — турлича. Олдиндан 100 фоиз ҳақ тўланади. Тошкент шаҳридан буюртмачининг ўзи олиб кетади.

Мулоқот телефонлари: 34-25-81, 34-66-44.

МАНЗИЛИМИЗ: 700099, Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 118-уй, 607-хона, «Шаҳристон» бекати (янги телеминора ёнида).

«ФАЙЗ» МЕБЕЛЬ ВА ЁҒОЧСОЗЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

қуйидаги касблардаги малакали ишчиларни
ИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ:

I-II—тоифали лойиҳачи-муҳандислар (тарроҳлар);

Ярим автомат дастгоҳларни бошқарувчилар;
Пайвандчилар;
Бўёвчилар;
Дурадгорлар;
Шимдириш ускунаси бошқарувчилари;
Исканжа бошқарувчилари;
Дастгоҳда кесувчилар;
Таъмирловчи чилангарлар;
Автоюкловчи ҳайдовчилар;
Моддий бўлим ҳисобчиси.

Меҳнат ҳақи — ишбай. Корхона дам олиш маскани, болалар боғчаси ва яхши маиший шароитларга эга.

МАЪЛУМОТЛАР ОЛИШ УЧУН ТЕЛЕФОН: 58-03-14.

Манзилимиз: 3-Сирғали мавзеси, Массон кўчаси, 1-уй.

Собир Раҳимов район ошхоналар тресги жамоаси трест директори Ш. А. Юсуповга онаси **Ханиса УСМОНОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ҳамза райони Ҳокими ижроия маҳкамаси ва ноҳия маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш қўмитаси «Жўрабек» маҳалла қўмитаси раиси Мирҳожи Султоновга акаси **Мирсидиқ СУЛТОНОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти жамоаси нашриёт ходими Г. Маҳмудовага онаси **Хайри УМУРЗОҚОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: котиблар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларнинг жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси.

■ Нашр кўрсаткичи 64690 ■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 11.30 Буюртма Г—13 ■ 1 2 3 4 5 6